

Handläggare
Isabelle Wall
Telefon: 08-508 150 52

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2024-01-25

Verksamhetsplan 2024 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Verksamhetsplanen för år 2024 fastställs.
2. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till resultatenheter enligt bilaga 1:2.
3. Internkontrollplan och system för intern kontroll enligt bilaga 3:1 och bilaga 3:2 godkänns.
4. Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt bilaga 3:3 fastställs.
5. Lägesbild för lokal samverkansöverenskommelse mellan stadsdelsförvaltningen lokalpolisområde Globen, trafikkontoret och utbildningsförvaltningen enligt bilaga 3:4 godkänns.
6. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för klimatinvesteringar om 2,9 mnkr.
7. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för investeringsmedel till åtgärder för biologisk mångfald om 1,4 mnkr.
8. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för investeringsmedel till åtgärder inom naturreservaten om 2 mnkr.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

08-508 150 52

start.stockholm

9. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för investeringsmedel för trygghetskapande åtgärder om 2,4 mnkr.
10. Nämnden godkänner ansökan om medel för kompetensutvecklingsåtgärder om 0,5 mnkr enligt bilaga 1:3 och bilaga 1:4.
11. Nämnden beslutar att erbjuda alla månadsanställda möjlighet till friskvårdsbidrag om 3 000 kronor från den 1 januari 2024.
12. Omslutningsförändringar om 104,9 mnkr redovisas till kommunstyrelsen.
13. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
14. Paragrafen justeras omedelbart.

Karin Bülow
Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Inledning	5
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	28
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	31
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	33
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	35
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	36
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	38
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	39
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	40
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	41
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	43
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	46
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	48

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	51
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	54
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	59
Redovisning av ekonomi.....	63
Nämndens ekonomiska förutsättningar	63
Investeringar	66
Resultatenheter	66
Budgetjusteringar.....	67
Omslutningsförändringar	68
Medel för lokaländamål	69
Övriga ekonomiska redovisningar	69
Systematiskt kvalitetsarbete.....	69

Bilagor

Kommuncentrala blanketter

Bilaga 1:1	Investeringsutgifter
Bilaga 1:2	Resultatenheter
Bilaga 1:3	Ansökan om medel för kompetensutvecklingsinsatser, språkutveckling inom äldreomsorgen
Bilaga 1:4	Ansökan om medel för kompetensutvecklingsinsatser, utbildning psykisk ohälsa
Bilaga 1:5	Ansökan om medel för klimatinvestering parker
Bilaga 1:6	Ansökan om medel för klimatinvesteringar LED Bagishuset
Bilaga 1:7	Ansökan om medel för klimatinvesteringar utbyte till LED
Bilaga 1:8	Ansökan om medel för klimatinvesteringar luftvärmepump Flaten
Bilaga 1:9	Ansökan om medel för klimatinvesteringar luftvärmepump Skarpa By
Bilaga 1:10	Ansökan om medel för klimatanpassning värme Ballongen
Bilaga 1:11	Ansökan om medel för klimatanpassning värme Grönmossen
Bilaga 1:12	Ansökan om medel för trygghetsinvesteringar rastgård
Bilaga 1:13	Ansökan om medel för trygghetsinvesteringar parkyta
Bilaga 1:14	Ansökan om medel för ökad biologisk mångfald SÅF-områden

Bilaga 1:15 Ansökan om medel för ökad biologisk mångfald stadslandskapets tallar

Bilaga 1:16 Ansökan om medel för ökad biologisk mångfald bostadsnära natur

Bilaga 1:17 Ansökan om medel för investering i naturreservat

Förvaltningens bilagor

Priser och prestationer

Bilaga 2:1 Förskola peng

Förvaltningens övriga bilagor

Bilaga 3:1 Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan

Bilaga 3:2 System för intern kontroll

Bilaga 3:3 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten

Bilaga 3:4 Lägesbild för lokal samverkansöverenskommelse mellan stadsdelsnämnden och Polismyndigheten

Bilaga 3:5 Kompetensförsörjningsplan 2024-2026

Bilaga 3:6 Plan för upphandling 2024

Bilaga 3:7 Informationssäkerhetsplan, Ledningens genomgång

Protokoll samverkan / MBL

Bilaga 4:1 Protokoll från samverkan med de fackliga organisationerna

Bilaga 4:2 Protokoll från MBL med Sveriges Lärares fackförbund

Bilaga 4:3 Protokoll från MBL med Kommunal fackförbund

Inledning

Skarpnäcks stadsdelsnämnds långsiktiga mål är att bidra till ett demokratiskt, öppet, jämställt och jämlikt samhälle. Verksamhetsplanen anger inriktningen för nämndens verksamhet under år 2024 och beskriver hur nämnden bidrar till att stadens mål uppnås. Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges tre inriktningsmål:

- Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
- Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
- Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

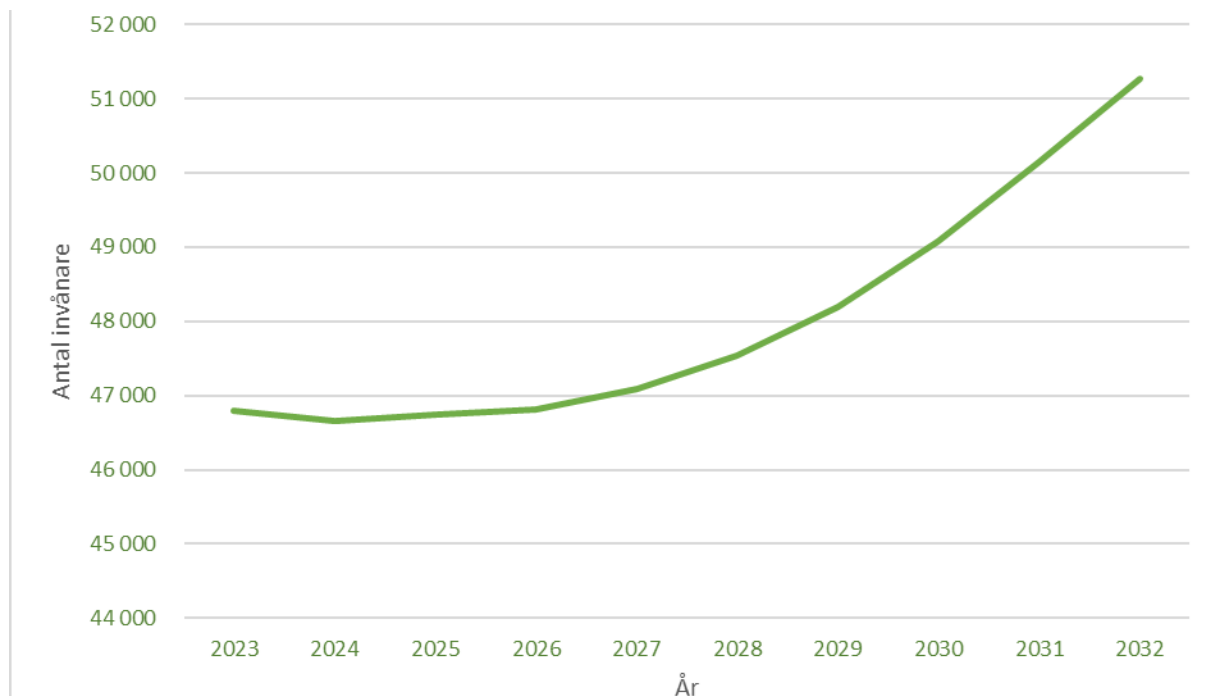
Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats av förvaltningsledning i samarbete med nyckelpersoner och chefer inom respektive avdelning. Ärendet har behandlats i pensionärsrådet. Ärendet har även samverkats med fackliga företrädare.

Skarpnäcks stadsdelsområde och befolkning

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning finns till för de omkring 46 800 invånare som bor här. Stadsdelsområdet omfattar Hammarbyhöjden, Björkhagen, Kärrtorp, Enschedalen, Bagarmossen, Skarpnäcks gård, Flaten, Skrubba och Orhem. Flatens naturreservat, stadens största naturreservat, och delar av Nackareservatet ligger inom stadsdelsområdet.

Stadsdelsområdets befolkning växer inte i samma takt som andra delar av Stockholm. Antalet invånare beräknas öka med endast 13 personer fram till 2026. Fram till 2032 beräknas stadsdelsområdets befolkning öka med omkring 4400 personer, vilket motsvarar cirka 10 procent.

Under de närmsta åren, fram till 2026, väntas den procentuella befolkningsökningen bli störst i åldersgruppen 80-89 år, men antalet barn i åldrarna 0-15 år minskar. Antalet personer i arbetsför ålder minskar något fram till 2026 för att sedan öka fram till 2032. I prognosen fram till 2032 väntas ökningen bli störst bland personer mellan 80-89 år samt för nyfödda.

Ålder	Prognos år		Förändring 2023-2026		Förändring 2023-2032		
	2023	2026	2032	Antal	%	Antal	%
0 år	533	560	697	28	6%	164	31%
1-5 år	2 651	2 494	2 948	-157	-6%	296	11%
6-9 år	2 121	1 947	1 934	-174	-9%	-187	-9%
10-12 år	1 575	1 497	1 421	-79	-5%	-155	-10%
13-15 år	1 572	1 524	1 442	-48	-4%	-131	-8%
16-18 år	1 496	1 542	1 520	46	4%	25	2%
19-24 år	2 761	2 803	3 150	42	2%	389	14%
25-64 år	27 166	26 927	29 134	-239	-1%	1 968	7%
65-79 år	5 501	5 801	6 713	301	6%	1 213	22%
80-89 år	1 115	1 448	1 974	333	30%	859	77%
90- år	313	273	333	-41	-13%	20	6%
Totalt	46 804	46 817	51 266	13	1%	4 462	10%

(Källa: Områdesdatasystem, statistik om Stockholm. Hämtat i oktober 2023.

Procentsatserna är avrundade uppåt till närmsta heltal.)

Swecos områdesfakta visar att sociala förhållanden och livsvillkor inom Skarpnäcks stadsdelsområde på flera sätt liknar staden som helhet. Medelinkomsten i stadsdelsområdet är något lägre än i staden, liksom andelen utlandsfödda, medan andelen förvärvsarbetande är något högre än i staden som helhet. I rapporten *Lokalt utvecklingsprogram för Skarpnäcks stadsdelsnämnd 2017-2027* framkommer resultat som visar att det finns stora skillnader i livsvillkor mellan stadsdelarna och ännu större mellan olika områden inom stadsdelarna. Framför allt i stadsdelarna Bagarmossen och Skarpnäcks gård är de socioekonomiska skillnaderna mellan olika områden tydliga. I dessa stadsdelar finns de mest socialt utsatta områdena inom stadsdelsområdet.

Stadsdelsnämnden och råd

Stadsdelsnämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare som utses av Kommunfullmäktige. Bland ledamöterna utser kommunfullmäktige en ordförande (MP), en vice ordförande (C) och en andre vice ordförande (S). Stadsdelsnämnden fattar beslut om mål och inriktning för de verksamhetsområden som kommunfullmäktige delegerat till nämnden. Nämndens arbete leds av presidiet bestående av ordförande, vice ordförande, andre vice ordförande och stadsdelsdirektör.

Ett pensionärsråd och ett råd för funktionshinderfrågor är knutna till stadsdelsnämnden. Råden utses av stadsdelsnämnden enligt instruktioner utfärdade av kommunfullmäktige. Ledamöterna nomineras av pensionärs- och funktionsrättsorganisationerna. Funktionshinderrådet samordnas under mandatperioden med stadsdelsnämnderna Farsta och Enskede-Årsta-Vantör.

Stadsdelsnämndens ansvar och uppdrag

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ansvarar för merparten av välfärdsverksamheten inom stadsdelsområdet. Utifrån en bred kompetens ska stadsdelsnämnden erbjuda en hållbar samhällsservice av hög kvalitet. Ansvarsområdena återfinns både inom lagstadgad verksamhet och i kommunfullmäktiges reglemente för stadsdelsnämnderna. Nämnden ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, fritidsverksamheter för barn och unga, lokal kulturverksamhet, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder samt integration av nyanlända. Viss tillsynsverksamhet och konsumentvägledning ingår också i nämndens uppdrag.

Stadsdelsnämnden ansvarar vidare för lokalt trygghetsarbete och platsamverkan samt stadsmiljöarbete såsom skötsel och investeringar i parker, naturområden, naturreservat och strandbad. Kopplat till trygghets- och stadsmiljöuppdraget ansvarar stadsdelsnämnden även för lokalt näringslivsarbete. Nämnden bidrar även till stadens klimat- och miljöarbete.

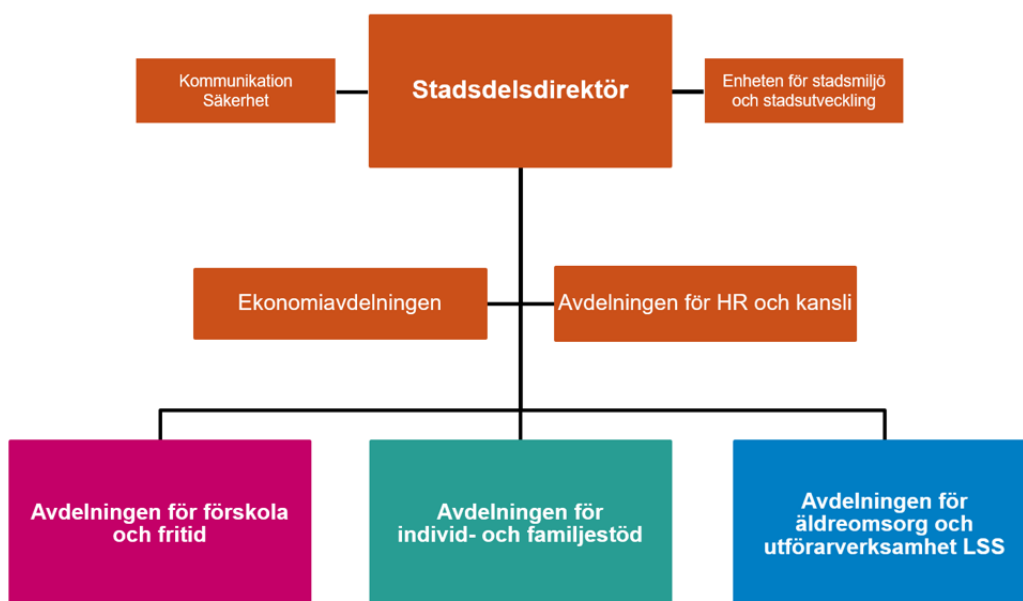
Vid allvarliga händelser och kriser ansvarar stadsdelsnämnden för omhändertagande och stöd till drabbade och allmänhet. Stadsdelsnämndens ansvar omfattar lokalt demokrati- och utvecklingsarbete genom att vara en lokal länk för dialog mellan stadens invånare, stadens förvaltningsorganisation och förtroendevalda.

Inom alla ansvarsområden ska stadsdelsnämnden verka för genomförandet av de 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Stadsdelsförvaltningens ledning och organisation

Inom förvaltningens organisation har stadsdelsdirektören det övergripande ansvaret för all verksamhet. Stadsdelsdirektören svarar inför nämnden och leder förvaltningsledningen såväl som förvaltningens arbete och samverkan med fackliga organisationer. Direktören tillsammans med avdelningschefer utgör förvaltningens ledning med ansvar för strategisk planering, styrning och uppföljning av verksamheten och ekonomistyrning, förvaltningens kommunikator är adjungerad till förvaltningsledningen. Förvaltningsledningen använder tillitsbaserad styrning för att ge verksamheterna stöd och handlingsutrymme. Förvaltningens organisation:

Stadsdelsförvaltningen

Nämndens prioriterade verksamhet under året

Nedan redovisas kortfattat vad stadsdelsnämndens verksamheter ska uppnå under året. Här redogörs också för hur nämnden avser att arbeta med de direktiv som rör samverkan med andra nämnder och bolag.

Ett Stockholm som håller samma med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Nämndens verksamheter erbjuder barn och ungdomar en meningsfull fritid samt tidiga sociala insatser där behov finns. När invånare behöver stöd ska de vara delaktiga i insatserna. Barn, unga och vuxna som lever i våldsutsatthet får skydd och stöd. Samverkan ska ske för att minska risken att människor dras in i kriminalitet. Socialtjänsten arbetar utifrån ett familjeorienterat förhållningssätt med fokus på att samordna kompetenser om barn-, vuxen- och föräldraperspektivet. Nämndens förskolor är inspirerade av Reggio Emilias pedagogiska filosofi. Barnen ska utvecklas och lära sig genom lek och undervisning, flickor och pojkar ska vara delaktiga och ha inflytande i förskolans innehåll. De äldre ska uppleva god hälsa, trygghet och delaktighet i det stöd och den vård och omsorg de får. Barn, unga och vuxna ska ha en inkluderande, aktiv och trygg fritid. Invånarna i Skarpnäck ska kunna ta del av ett mångsidigt kulturutbud som utgår från delaktighet.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Inom förvaltningen sker ett kontinuerligt och aktivt arbete med miljö- och klimatåtgärder i syfte att skapa en hälsosam miljö och bidra till en hållbar utveckling. Energiförbrukningen ska minska, kloka inköp öka och den biologiska mångfalden stärkas. I Skarpnäck utvecklas parkernas, grönområdenas och naturreservatens ekologiska värden, vilket bidrar till arbetet med klimatanpassning. Det ska vara god framkomlighet på stadsdelsområdets parkvägar och det ska vara enkelt och tryggt att cykla och promenera. De transporter som sker inom nämndens verksamheter ska vara hållbara.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Nämndens resurser används väl med fokus på resultat för invånarna i stadsdelsområdet. Det ska vara tryggt och attraktivt att vara företagare i Skarpnäcks stadsdelsområde. Kvinnor och män som bor i stadsdelsområdet ska vara självförsörjande och leva självständiga liv. De som riskerar sin bostad eller lever i hemlöshet ska få stöd och samordnade insatser. Nämndens verksamheter har en inkluderande och hälsofrämjande arbetsmiljö som präglas av ett engagerat och närvarande ledarskap. Medarbetarna inom förvaltningen utövar ett aktivt medarbetarskap. Skarpnäcks stadsdelsområde ska vara tryggt och säkert för alla invånare och för de som vistas och verkar här. Parker och grönområden ska vara trygga, välskötta, tillgängliga och inkluderande. De mänskliga rättigheterna är fortsatt prioriterade områden för nämndens verksamheter, likaså hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Nämndens verksamheter har en hög beredskap för oförutsedda händelser.

Kommunfullmäktiges särskilt prioriterade områden**Långsiktig hållbar ekonomi och goda förutsättningar för välfärd**

För att säkra en långsiktigt hållbar ekonomi inom givna ramar kommer förvaltningen att

prioritera kärnverksamheten, samtidigt med satsningar i linje med budgetuppgiften. Ett förändrat omvärldsläge har medfört ekonomiska utmaningar som en följd av hög inflation, stigande räntor och lågkonjunktur. Den demografiska utvecklingen kommer att vara en ytterligare utmaning, där behovet av vård och omsorg ökar samtidigt som det råder brist på arbetskraft.

Förvaltningen kommer vidare att undersöka möjligheter till och säkerställa samverkan där det leder till effektivitets- och kvalitetsvinster, samt arbeta med effektivisering av lokalbeståndet, såväl gällande ekonomi som energi.

Förvaltningen erbjuder trygga anställningar, med tillsvidareanställning och heltid som norm. Medarbetare ges, i linje med stadens personalpolicy och kvalitetsprogram, handlingsutrymme, inflytande över sin arbetssituation och goda möjligheter att utvecklas. Förvaltningen stärker det närvarande ledarskapet genom goda organisatoriska förutsättningar och främjar en kultur av tillit. Stadens ledarskapsmodell och chefsprofil används som stöd. För att säkerställa nuvarande och framtida kompetensförsörjning arbetar förvaltningen strukturerat med planering av insatser på kort och längre sikt. Flera kompetensutvecklingsinsatser genomförs för olika yrkesgrupper. Förvaltningen bedriver ett systematiskt och främjande arbetsmiljöarbete som genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering.

En levande och hållbar stad

I Skarpnäck arbetar förvaltningen aktivt med att säkerställa att park- och naturområden är tillgängliga för alla, att stadsdelsområdet klimatanpassas mot skyfall och värmeböljor och den biologiska mångfalden stärks. Verksamheterna bidrar till stadens mål om hållbara transporter och resor, minskad energianvändning och klimatsmart konsumtion genom ett resurssmart beteende och kloka inköp. Förvaltningen bevakar de lokala intressena inom de områden som förvaltningen har rådighet över när nya bostäder planeras i stadsdelsområdet. Behov av exempelvis förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre framförs i tidigt skede. I samverkan med berörda förvaltningar inom staden säkerställs ekologisk och annan kompensation när park- och naturmark tas i anspråk samt att drifts- och underhållsperspektivet beaktas i planeringen.

En trygg och säker stad som håller samman

Förvaltningen arbetar på olika sätt för att öka förtroendet för staden. Stockholmarnas behov och önskemål inhämtas genom fler medborgardialoger. Den lokala demokratin stärks genom att möjliggöra ökat deltagande och inflytande från invånarna.

Förvaltningen arbetar både trygghets- och brottsförebyggande, med utgångspunkt i situationell- och social prevention. Förebyggande arbete så som platssamverkan, Trefas och lokal samverkansöverenskommelse med polisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret bidrar till ökad trygghet inom stadsdelsområdet. Sociala insatsgruppen, som stödjer ungdomar och vuxna i att lämna ett kriminellt liv, ska stärka den individnära samverkan med polisens avhopparsamordnare. Projektet lokal samordnare mot kriminalitet, som syftar till att tidigt upptäcka barn med riskbeteenden, fortgår i samverkan med Enskede-Årsta-Vantör. Det uppsökande arbetet stärks med en föräldrastödjare, vars uppdrag riktas mot föräldrar i behov av stöd i att förhindra att barn rekryteras in i kriminalitet. Inom ramen för uppdraget kommer

samverkan ske med civilsamhället och föreningslivet.

Nämndens förebyggande verksamheter bidrar till ökad trygghet och gemenskap för besökarna. Öppna förskolor och fritidsgårdar erbjuder trygga miljöer där barn, unga och vuxna kan få stöd och delta i meningsfulla aktiviteter. Inom äldreomsorgen systematiseras arbetet med att motverka ofrivillig ensamhet och bryta social isolering i syfte att nå fler äldre. Ungdomar inom stadsdelsområdet erbjuds feriearbete under loven, vilket ger ungdomarna möjlighet till positiv arbetslivserfarenhet och en meningsfull sysselsättning. Särskilt identifierade grupper prioriteras. Förvaltningen ser feriejobb som en del i att stärka den framtida kompetensförsörjningen inom välfärdsyrken.

Personer med hemtjänstinsatser ska känna sig trygga och känna igen personalen de möter. Skarpnäcks stadsdelsnämnd har beslutat att överta nattinsatser inom hemtjänsten i egen regi. Övertagandet sker i samverkan med Farsta stadsdelsnämnd, i syfte att skapa goda förutsättningar för kvalitet, arbetsmiljö och ekonomisk hållbarhet.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stadsdelsnämnden bidrar till målet om ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden genom att erbjuda barn och ungdomar en meningsfull fritid samt tillgängliggöra tidiga sociala insatser. Fritidsgårdarna möter barn och ungas behov, och samarbetet mellan socialtjänsten och förskolan fortsätter att stärkas. Förvaltningen prioriterar uppsökande verksamheter så som introduktionsförskola, öppen förskola eller andra strukturerade metoder för att nå fler vårdnadshavare och familjer.

Förskolan är en plats där alla barn möts, leker och lär tillsammans. Utbildningen och undervisningen i nämndens förskolor är sedan många år inspirerade av Reggio Emiliass pedagogiska filosofi. Barnen ges möjlighet att vara delaktiga i utformandet av förskolans lärmiljöer. Förvaltningens förskolor bidrar till att varje barn når sin fulla potential genom att alla barn får tillgång till pedagogiskt utbildad personal och undervisning ledd av legitimerade förskolelärare. Stor vikt läggs på att stimulera barnens språkutveckling, bland annat genom högläsning. Eftersom förskola och skola är starka skyddsfaktorer mot social problematik och utanförskap samverkar förvaltningen internt och externt för att skapa en sammanhållen kedja av förebyggande åtgärder i syfte att stötta barns och ungas utbildning.

Socialtjänsten arbetar brett i stödet gentemot barn och föräldrar, genom rådgivning och stöd som riktar sig generellt till alla föräldrar samt stöd till enskilda som behöver ett särskilt individanpassat stöd. Förvaltningen samverkar med andra aktörer för att minska risken att barn, unga och vuxna dras in i kriminalitet. Arbetet mot att unga rekryteras till kriminell livsstil eller våldsbejakande extremism fortgår och utvecklas. Förvaltningen arbetar för att alla, oavsett funktionsförmåga, ges möjlighet att delta i alla delar av samhällslivet.

Nämndens verksamheter inom äldreomsorg arbetar för att äldre ska ha hög livskvalitet, god hälsa och leva ett självständigt liv så länge som möjligt. Omställningen till en god och nära vård fortgår inom samtliga verksamheter. Förvaltningen vidareutvecklar det förebyggande

arbetet med att minska social isolering och bryta ofrivillig ensamhet.

I förvaltningens öppna verksamheter erbjuds en trygg miljö, meningsfulla aktiviteter och social samvaro för stadsdelsområdets invånare i alla åldrar oavsett kön, bakgrund och funktionsförmåga. Förvaltningens mötesplatser är välkomnande och tillgänglighetsanpassade för alla personer, och bidrar till att förankra demokratiska värderingar. Skarpnäcks kulturhus ska ge möjlighet för invånare att skapa och ta del av kultur. I stadsdelsområdets parklekar finns möjlighet till lek och rörelse i en spännande miljö anpassad för barn i alla åldrar.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda barn och ungdomar en meningsfull fritid, tillgång till trygga fritidsgårdar och tidiga sociala insatser. Det trygghetsskapande arbetet bygger på en långvarig samverkan inom stadsdelsområdet mellan socialtjänst, förskola, skola, fritidsverksamhet samt polis och andra externa aktörer.

Fritidsgårdar

Nämndens fritidsgårdar erbjuder möjlighet till meningsfull fritid i en trygg, drogfri och jämställd miljö. Verksamheten är en del av det trygghetsskapande arbetet och fortsätter samarbetet med andra aktörer som arbetar förebyggande som exempelvis fältassistenter, socialtjänst och civilsamhälle. I syfte att stärka det våldsförebyggande arbetet fortsätter fritidsgårdarna att arbeta med metodmaterialet *Fritid fri från våld*. Materialet ger bland annat stöd i att strukturera och skapa långsiktighet i det våldsförebyggande arbetet och är framtaget av Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning, organisationen MÅN och Länsstyrelsen Stockholm.

Verksamheten erbjuder särskilda riktade aktiviteter till flickor och specifika målgrupper så som nyanlända och ungdomar med funktionsnedsättning. Fritidsaktiviteter planeras och genomförs i samverkan med fackförvaltningar och civilsamhälle med ungdomarnas delaktighet och inflytande som grund. Fysisk aktivitet och rörelse främjas och möjliggörs inom verksamheten. Det systematiska kvalitetsarbetet utvecklas genom arbete i enlighet med *Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar*.

Fritidsgårdarnas utbud utformas och utvecklas för att möta barn och ungas levnadsmönster. Detta sker bland annat genom mobilt arbetssätt som innebär att fritidsledarna befinner sig där ungdomarna samlas samt fortsätter utveckla den digitala kommunikationen och informationen.

Hyreskontraktet för Björkhagens fritidsgård har sagts upp av hyresvärderna. Förvaltningen utreder ny ändamålsenlig lokal för verksamheten.

Under året kommer fritidsgårdarna, utifrån lokala utmaningar och förutsättningar, arbeta mer riktat för att nå en förflyttning mot uppfyllande av mål 5 i Agenda 2030. Målet handlar om att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt. Fritidsgårdarna genomför bland annat aktiviteter i syfte att öka andelen flickor som besöker verksamheten.

Parklekar

Inom stadsdelsområdet finns parklekarna Skarpaby och Brödkaveln som förvaltningen driver

i samverkan med ideella föreningar. Den prioriterade målgruppen för parklekarnas verksamhet är barn i låg- och mellanstadieåldern som besöker parkleken på sin fritid. Förvaltningen fortsätter att utveckla verksamheten genom att arbeta i enlighet med *Stockholms stads strategi för parklekar*. Under året kommer förvaltningen också fortsätta att utveckla samverkan med föreningar och arbeta för utökade öppettider och fler aktiviteter under helger och lov. Förvaltningen kommer arbeta fram en parkleksplan som beskriver nuläge för respektive parkleksbyggnad och peka ut behov av utveckling och upprustning för de kommande åren med utgångspunkt i stadens parkleksstrategi.

Kollo

Sommarkollo ger barn och ungdomar möjlighet till en stimulerande och trygg sommarvistelse samt en plats där man kan mötas och skapa relationer. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att fler barn från grupper som idag är underrepresenterade deltar i sommarkollo.

Lovaktiviteter

Lovaktiviteter riktat till barn och unga i stadsdelsområdet genomförs i samverkan med fritidsgårdar, föreningsliv och civilsamhälle. Att lotsa barn och unga till meningsfulla aktiviteter med trygga vuxna verkar främjande. Det främjande arbetet bidrar till att förvaltningen når fler barn och unga, och att tidigt fånga upp och lotsa vidare barn och deras familjer till lämpligt stöd.

Öppna förskolor och introduktionsförskola

Förvaltningen driver öppna förskolan Fyren i Kärrtorp och öppna förskolan Vindsnurrån på Skarpnäcksfältet. Inom Vindsnurrån finns introduktionsförskola integrerad. Verksamheterna är riktade till barn som inte är inskrivna i ordinarie förskoleverksamhet samt till deras familjer. Introduktionsförskolan har en viktig roll som introduktion till förskola för de barn och vårdnadshavare som inte tidigare har erfarenhet av verksamheten.

De öppna förskolorna bidrar till ökad medvetenhet hos föräldrar om barns utveckling och behov och kan även sprida information om samt förmedla kontakt med sociala, medicinska och andra verksamheter inom stadsdelsområdet. Öppna förskolorna kan även fungera som en länk till socialtjänsten och vara ett led i det socialt förebyggande arbetet.

Introduktionsförskolan har stora möjligheter att lägga en grund för integration i praktiken, genom att skapa tillit och förtroende för samhällets olika insatser, där förskola är en viktig del. Förvaltningen fortsätter att prioritera uppsökande verksamheter så som introduktionsförskola, öppna förskolor och andra strukturerade metoder för att nå fler vårdnadshavare och familjer.

Förvaltningen kommer under året delta i det stadsövergripande arbetet med att utvärdera introduktionsförskolornas verksamhet. Förvaltningen kommer också delta i arbetet med att ta fram riktlinjer för öppen förskola, som syftar till att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av verksamheten.

Förskola främjar likvärdiga uppväxtvillkor

En likvärdig förskola av hög kvalitet bidrar till att skapa jämlika uppväxtvillkor. Förskolans kompensatoriska uppdrag är därför centralt. Förskolorna fortsätter att arbeta för att tidigt identifiera och ge rätt stöd till barn i behov av särskilt stöd, samt barn som riskerar att fara

illa. Förskolan är på så sätt en del av det förebyggande sociala arbetet. Inom förskolans stödteam finns möjlighet för vårdnadshavare till icke biståndsbedömda stödsamtal med familjebehandlare.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter		Fastställs 2024	År
Kommentar Årsmål fastställs i samband med tertialrapport 1.			
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,3 %	2,7 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska upprätta en parkleksplan som beskriver nuläge för respektive parkleksbyggnad och som pekar ut behov, utveckling och upprustning av dessa, de kommande åren med utgångspunkt i stadens parkleksstrategi	2024-01-01	2024-08-31

Nämndmål: Barn och ungdomar ges möjlighet till en inkluderande, aktiv och trygg fritid

Beskrivning

Öppna förskolorna är välkomnande mötesplatser för familjer vars barn ännu inte går i förskola. Verksamheten erbjuder pedagogisk gruppverksamhet och stöd i föräldraskapet. I introduktionsförskolan ges möjlighet att träna det svenska språket och få hjälp med att söka plats i förskola. Parklekarna erbjuder möjlighet till lek, rörelse och aktiviteter för barn i alla åldrar.

Fritidsgårdarna är trygga, drogfria och jämställda mötesplatser. Alla, oavsett kön, bakgrund, funktionsnedsättning eller socioekonomiska förutsättningar välkomnas. Med ungdomarnas delaktighet och inflytande som grund, erbjuds aktiviteter som utvecklar, utmanar och bidrar till gemenskap. Fritidsgårdarna samverkar med civilsamhälle och näringsliv. Fritidsledarna möter besökarna med en positiv förväntan och nyfikenhet samt har kunskap om risk- och skyddsfaktorer.

Förväntat resultat

- Familjer är nöjda med de öppna förskolornas- och introduktionsförskolans verksamhet.
- Barn och unga är trygga, delaktiga och har inflytande på fritidsgårdarna.
- Barn och unga är nöjda med det utbud som erbjuds på fritidsgårdarna.
- Barn och unga i riskzon upptäcks tidigt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel barn och unga som känner sig trygga på fritidsgårdarna	95 %		År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel barn och unga som är nöjda med det utbud som erbjuds på fritidsgårdarna	87 %		År
Andel flickor som besöker fritidsgårdarna	36 %		År
Antal orosanmälning ökar inom fritidsgårdarna	10		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fritidsgårdarnas öppettider ska justeras i syfte att nå fler besökare i de yngre åldrarna	2024-01-01	2024-12-31
Förvaltningen utreder lämplig lokal och utformning gällande drift av ett fritidsbibliotek i samverkan med civilsamhälle och föreningar	2024-01-01	2024-12-31
Kompetensutvecklingsinsats om orosanmälningar för medarbetare vid fritidsgårdarna genomförs samt uppdatering av gällande rutiner	2024-01-01	2024-12-31
Öppna förskolorna och introduktionsförskolan utvecklar samverkan som bidrar till att främja barnhälsa	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att erbjuda förskolor av likvärdig hög pedagogisk kvalitet. Förskolans kompensatoriska uppdrag är avgörande för att alla barn ska få jämlika livsvillkor och livschanser. Utbildningen och undervisningen i nämndens förskolor är sedan många år inspirerade av Reggio Emilias pedagogiska filosofi. Det är ett pedagogiskt förhållningssätt som bygger på respekt för barnet och en övertygelse om att alla barn föds med en inneboende kraft att utforska världen. Förskolan lägger grunden för barns utveckling och det livslånga lärandet. Förskolorna ska vara tillgängliga för alla och barnen ska få det stöd de behöver för att lära och utvecklas. Alla barn ges tillgång till förskollärlärd undervisning och utbildning.

Utbildningen vilar på demokratins grund och utgår från barnkonventionen. Skollagen slår fast att utbildningen ska syfta till att barnen ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Förskolan har en viktig roll i det förebyggande arbetet, bland annat genom att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa. Samarbetet mellan förskola, socialtjänst och barnavårdscentraler stärks under året.

Förskolorna verkar för att det finns goda möjligheter till professionella kulturupplevelse för barnen. Kulan är Stockholms stads mötesplats för samverkan mellan förskola, skola och kulturliv. Den så kallade Kulanpremien stödjer förskolornas arbete med läroplansmålen som rör kultur och skapande.

Lek är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande. Förskolorna kommer under året att utveckla arbetet med gruppstärkande lekar, både utomhus och inne. Genom att leka traditionella grupplekar från olika delar av världen, främjas bland annat fysisk aktivitet, motorik, språkutveckling, kultur och förmåga till samspel med andra.

Hållbar utveckling och likvärdiga pedagogiska lärmiljöer av hög kvalitet

Förskolan ska liksom all utbildning genomsyras av lärande för en hållbar utveckling. Det finns forskning som visar att en avgörande faktor för barns utveckling och lärande i förskolan är de pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn. En pedagogisk relation som består av kognitivt, socialt och emotionellt stöd, utgör kärnan i en förskola av hög kvalitet. Det främjar barns möjligheter att lära sig i förskolan och senare i skolan. Förskolans kärnuppgift är att ge varje barn möjlighet att utvecklas i riktning mot läroplanens samtliga mål. Medarbetarnas kompetens och yrkesskicklighet är avgörande för att lyckas med det och hålla en hög pedagogisk nivå. Förskolorna är organiserade så att alla barn får tillgång till pedagogiskt utbildad personal och undervisning ledd av legitimerade förskollärare.

Barnen ges möjlighet att vara delaktiga i utformandet av förskolans lärmiljöer. Miljöer och material är estetiskt tilltalande och utmanar rådande normer. Verksamheten bedriver utbildningen och undervisningen genom att anta ett normkritiskt förhållningssätt. Förskolan ska vara en plats där olikheter ses som något positivt och där barnen ökar sin förståelse och tolerans för olika sätt att tänka och vara. Alla barn får tillgång till lärmiljöer där de får vara aktiva, medskapande och kreativa tillsammans med andra barn och vuxna.

Arbetet med kemikaliesmarta förskolor fortsätter liksom arbetet med att minska klimatpåverkan från inköpta livsmedel och öka andelen ekologiska livsmedel.

Under året kommer förskolorna, utifrån lokala utmaningar och förutsättningar, arbeta mer riktat för att nå en förflyttning mot uppfyllande av delmål 4.2 i Agenda 2030 som handlar om lika tillgång till förskola av god kvalitet samt delmål 4.A, inkluderande och trygga utbildningsmiljöer.

Språkutvecklande arbetssätt

Språk, lärande, lek och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling, genom att uppmuntra och ta tillvara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Att aktivt främja barns språkutveckling är en avgörande del av förskolans kompensatoriska uppdrag, eftersom ett väl utvecklat språk och ett stort ordförråd skapar goda förutsättningar inför övergången till förskoleklass och vidare skolgång. Arbetet med barns övergång mellan förskola och skola utvecklas i syfte att skapa goda förutsättningar för trygghet och pedagogisk kontinuitet.

Förvaltningen fortsätter att arbeta för att medarbetare inom förskolan fortbildar sig och får nödvändiga kompetenser inom svenska, pedagogik, modersmålsstöd eller relevant metodik som stödjer barns språkutveckling.

Genom högläsning skapas delaktighet, gemenskap och relationer. Barnen får uppleva spänning och glädje vilket banar väg för ett vidare intresse för läsning, litteratur och studier. Barnens ordförråd och språkliga medvetenhet ökar och synliggörs i den pedagogiska dokumentationen. Förskolorna fortsätter att utveckla läsmiljöerna och samarbetet med biblioteken.

Förskolorna fortsätter främja barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna språket. Ett starkt modersmål är avgörande för flerspråkiga barns möjlighet att även lära sig svenska. Barn som tillhör en nationell minoritet erbjuds barnomsorg enligt gällande

lagstiftning, och förskolan säkrar att läroplanens skrivningar om dessa barns rätt till språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk införlivas. Förskolorna fortsätter utveckla kommunikationen med vårdnadshavare om särskilda rättigheter och språkutveckling i nationella minoritetsspråk. Bland annat genom information vid barnens inskolning och i samband med sammanställande av så kallade språkdomäner. Pedagogerna strävar efter att tillämpa ett interkulturellt förhållningssätt i arbetet tillsammans med barnen. Verksamheten arbetar med olika språk, fast det kanske inte finns ett barn i gruppen som talar språket för närvarande. Bland annat används en inläsningstjänst där barnen får del av litteratur på olika språk. En av nämndens förskolor har en finskspråkig avdelning med plats för 19 barn.

Fler barn i förskola

Förvaltningen fortsätter arbetet med att öka inskrivningsgraden i förskolan. Öppna förskolan och introduktionsförskolan är riktad till barn som inte är inskrivna i ordinarie förskoleverksamhet samt till deras familjer. Verksamheten har en viktig roll som introduktion till förskola för de barn och föräldrar som inte tidigare har erfarenhet av verksamheten. Introduktionsförskolan har stora möjligheter att lägga en grund för integration i praktiken, genom att skapa tillit och förtroende för samhällets olika insatser, där förskola är en viktig del. Förvaltningen fortsätter att prioritera uppsökande verksamheter så som introduktionsförskola, öppen förskola och att genom andra strukturerade metoder arbeta för att för att nå fler vårdnadshavare och familjer.

Lika rättigheter och samverkan

Utbildningen i förskolan styrs av skollagen och läroplan för förskolan (Lpfö 18). Skollagen reglerar bland annat vilka rättigheter och skyldigheter barn och deras vårdnadshavare har. Läroplanen beskriver förskolans värdegrund, vad barnen ska få möta under sin tid i förskolan och vilket ansvar rektor, förskollärarna och arbetslaget har. Enligt förskolans läroplan ska utbildningen spegla de värden och rättigheter som uttrycks barnkonventionen. Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter. Förskolorna värnar om barnens rättigheter genom barnrättsombud som ger stöd åt verksamheterna utifrån barnkonventionens intentioner.

Förskolan har ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Förskolan organiserar utbildningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans. Barnen får pröva och utveckla sina förmågor och intressen med samma möjligheter och på lika villkor, oberoende av könstillhörighet. Alla barn har rätt till en trygg uppväxt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans får rätt stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar. Inom verksamhetsområdet finns specialpedagoger och familjebehandlare som handleder förskolans pedagoger kring förhållningssätt, struktur och vilken anpassning som kan ske i verksamheten för att säkerställa att rätt stöd erbjuds alla barn. Förskolan har en viktig funktion i det förebyggande arbetet, bland annat genom att tidigt uppmärksamma barn som riskerar att fara illa. Samarbetet mellan förskola, skola och socialtjänst fortsätter och utvecklas under året.

Kompetensförsörjning och handlingsplan för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare

Arbetsmiljön för medarbetare i förskolan ska stärkas genom goda arbetsvillkor och säkerställd tid att utföra respektive uppdrag. Medarbetare uppmuntras att delta i de kompetenshöjande insatser som staden erbjuder. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att underlätta ett närvarande ledarskap inom förskolan för att förbättra arbetsmiljön för alla medarbetare. Arbetet med handlingsplanerna för förbättrad arbetsmiljö för barnskötare och förskollärare fortsätter i samarbete med förskolenämnden. Kontinuitet bidrar till att barnen och deras familjer känner sig trygga. Förskolorna kommer att fortsätta tillsvidareanställa fasta vikarier och därmed minska nyttjandet av bemanningsföretag.

Effektivt lokalutnyttjande

Antalet barn i förskoleålder minskar inom stadsdelsområdet. För att bedriva ett effektivt lokalutnyttjande genomför förvaltningen noggranna analyser gällande behov av lokaler för drift av förskola. I första hand kommer inhyrda tillfälliga paviljonger att avvecklas. En ny förskola på Karlskronavägen öppnar upp under hösten.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel barnskötare med barnskötarutbildning av totalt antal anställda (årsarbetare)		Fastställs 2024	År
Kommentar Årsmål fastställs i samband med tertialrapport 1.			
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	35 %	Ökning	Tertial
 Antal barn per anställd i förskolan (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Antal barn per grupp	15	15	Tertial
 Antal barn per legitimerad förskollärare	15 st	Minskning	Tertial
 Inskrivningsgrad i förskola	96,3 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utvärdering av introduktionsförskolorna	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Barn i förskolan har hållbara relationer till sin omvärld

Beskrivning

Hållbar utveckling är ett begrepp som används för att knyta ihop ekologiska, sociala och ekonomiska utmaningar som mänskligheten står inför. Hållbar utveckling kan även ses som ett relationsbygge mellan människa och miljö. Det finns forskning som visar att de pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn är avgörande för barns lärande och utveckling i förskolan. Kvalitet i förskolan bestäms i det konkreta mötet med barnet. En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till mer jämlika

uppväxtvillkor. Utbildningen i förskolan stimulerar varje barns utveckling och lägger grunden för ett livslångt lärande genom att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Undervisningen bedrivs genom ett demokratiskt arbetssätt där barnen har inflytande.

Förskolan arbetar för att tidigt upptäcka barns olika behov och lägger grunden för ett livslångt lärande. Förskolan samverkar med grundskolan så att barnen är väl förberedda inför övergången till förskoleklass. Erfarenhetsutbyte kring arbetet med barns språkutveckling sker mellan skolformerna. Förskolan ser flerspråkighet som en tillgång. Förskolan prioriterar arbetet med att ge barnen möjlighet att utvecklas i det svenska språket och i sina modersmål.

Förväntat resultat

- Alla barn får möjlighet att förstå och göra sig förstådda.
- Alla barn i förskolan lär, leker och utvecklas i en trygg miljö.
- Alla barn vistas i likvärdiga lärmiljöer som ska vara tilltalande, tillgängliga och estetiska.
- Barn är delaktiga och har inflytande i utbildningen i förskolan.
- Barnen i förskolan utvecklar sina språk.
- Barnen i förskolan är trygga i övergången från förskola till förskoleklass.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel vårdnadshavare som anser att de får information om sitt barns utveckling och lärande	70 %		År
Andel vårdnadshavare som känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten	75 %		År
Andel vårdnadshavare som upplever att sitt barn känner sig tryggt på förskolan	90 %		År
Antal förskolor som deltar i Skolverkets utmärkelse Skola för hållbar utveckling	2		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla barn erbjuds att varje dag delta i gruppstärkande lekar som är ledd av pedagog	2024-01-01	2024-12-31
Alla förskolor har förskolebibliotek	2024-01-01	2024-06-30
Flerspråkighetsutbildning för förskolornas pedagoger genomförs	2024-01-01	2024-12-31
Förskolan stärker samverkan med socialtjänsten genom gemensam kompetensutveckling, fokus tidiga insatser	2024-01-01	2024-12-31
Förskolorna synliggör de nationella minoriteterna och främjar de nationella minoritetsspråken	2024-01-01	2024-12-31
Gemensamt material för gruppstärkande och språkutvecklande lekar tas för förskolorna	2024-01-01	2024-12-31
Genomförande av reviderad pedagogisk introduktionsutbildning för nyanställda medarbetare i förskolan	2024-01-01	2024-12-31
Kompetensutveckling i pedagogisk dokumentation för förskolornas pedagoger	2024-01-01	2024-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
På alla arbetsplatsträffar delas berättelser om konkreta möten mellan pedagog och barn där det sociala, kognitiva och emotionella stödet finns med.	2024-01-01	2024-12-31
Studentseminarium för VFU-studenter inom förskolan	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att barn och vuxna som har kontakt med socialtjänsten får snabb kontakt med den eller de kompetenser som behövs för att utreda hjälpbehov och rätten till insats. De är delaktiga i planeringen av beviljade insatser genomförande. Beviljade insatser är uppföljningsbara och personligt målformulerade men siktar ytterst på människors rätt att utveckla sina egna resurser att leva ett självständigt liv. Förvaltningen fortsätter utvecklingen mot en socialtjänst som erbjuder förebyggande och tidigt stöd.

Trygghetsskapande insatser med fokus på barn och unga

Förvaltningens trygghetsskapande arbete bedrivs med fokus på barn och unga i stadsdelsområdet. Samverkan sker mellan skola, socialtjänst, polis och fritid inom ramen för SSPF. Förvaltningen planerar att se över om SSPF kan vidareutvecklas till att inom ramen för samverkansforumet också samverka på individnivå.

Även samverkan med civilsamhälle och föreningar är av stor betydelse för det arbete som bedrivs inom stadsdelsområdet vad gäller att öka tryggheten. Samverkan sker på individuell och strukturell nivå och ska leda både till att utveckla fritidsutbudet och att tidigt uppmärksamma och ge stöd till barn, unga och deras föräldrar.

Social prevention

Tidiga sociala insatser har både ett kompensatoriskt syfte och syftar till att ge stöd till föräldrar, enskilt eller i grupp, för att stärka föräldraförmågan. Förvaltningens familjemottagning erbjuder olika föräldraskapsprogram och vägleder föräldrar till familjemottagningens stödsamtal utan föregående biståndsbedömning. Om behov av mer stöd framkommer finns öppenvårdsinsatser att tillgå.

Det trygghetsskapande arbetet förstärks genom att preventionssamordningen utökas och stärks. Preventionssamordnaren utvecklar och följer upp förvaltningens trygghetsskapande arbete inom bland annat frågor som rör ANDTS, våld och psykisk ohälsa för prioriterade målgrupper.

Fältassistenter har en viktig roll i det förebyggande arbetet och i att fånga upp barn och unga i utsatthet för att hamna i en negativ utveckling eller i kriminell miljö. Fältarbetet ska bedrivas med fokus på utemiljöer där ungdomar vistas och under tidpunkter då ungdomar vistas där. Kunskap om behov och förutsättningar för barn med funktionsnedsättningar ska öka under året och tas tillvara i den samverkan som sker mellan fältverksamhet, fritidsgårdar och skolor i stadsdelsområdet.

Under året kommer fältverksamheten att arbeta riktat för att nå en förflyttning mot uppfyllande av mål 5 i Agenda 2030. Målet handlar om att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt. Fältverksamheten utvecklar och stärker samverkansstrukturer, arbetssätt och metoder i syfte att tidigt nå fler flickor i behov av stöd.

Projektet LoSam (Lokala Samordnare mot rekrytering till kriminalitet) som drivs av förvaltningen tillsammans med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning fortsätter under projektperiodens sista år (2024). Projektet syftar till att tidigt upptäcka och fånga upp barn med riskbeteenden och att tidigt utan föregående biståndsbedömning ge stöd till familjerna och att stärka skyddsfaktorerna. Projektet kommer under året att utvärderas.

Det socialt uppsökande arbetet utökas med en föräldrastödjare riktad till föräldrar till yngre barn i låg- och mellanstadieåldern. Föräldrastödjarens uppdrag är att stötta föräldrar som har oro kring sitt barn i relation till sammanhang och riskmiljöer och arbeta utifrån avsedda föräldraskapsprogram. I arbetet kommer föräldrastödjaren också att samverka med civilsamhälle och föreningsliv för att snabbt och lätt hitta vägar att stärka barns skyddsfaktorer. Satsningen planeras att finansieras med statsbidrag för förstärkt föräldraskapsstöd.

Den reviderade strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet kommer under 2024 att implementeras, bland annat genom revidering av den lokala handlingsplanen som tas fram på nämndnivå. Den lokala handlingsplanen kommer att ingå i åtgärdsplanen till den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen.

Kristöd till brottsutsatta samt stöd och akut skydd till anhöriga till personer i kriminalitet utvecklas. På öppenvård sydost ska anhörigstödet som finns för anhöriga till personer med en kriminell livsstil, koppling till våldsbejakande extremism, samt till personer som drabbats av skjutningar och dödligt våld utvecklas i samverkan med Enskede-Årsta-Vantör och Farsta stadsdelsförvaltning. I syfte att stärka stödet till anhöriga kommer även ett samarbete med region Stockholm att etableras.

I stockholmsenkäten framgår det att ungdomar, främst flickor, skattar sin egen psykiska hälsa som låg. För att möta den problematiken ska ungdomsmottagningen som drivs i samverkan med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning fortsätta att arbeta med att stärka ungas psykiska hälsa, bland annat genom att stärka samverkan mellan elevhälsan, barn- och ungdomspsykiatri (BUP), första linjens psykiatri och socialtjänsten.

Barn, unga och vuxna har egna resurser att leva självständiga liv

Barn, unga och vuxna som behöver socialtjänstens insatser ska få snabb kontakt med den eller de kompetenser som behövs för att utreda hjälpbehov och rätten till insats. Barn och föräldrar som kommer i kontakt med socialtjänsten får stöd eller skydd utifrån en helhetssyn av familjens eller den enskildes situation. Familjeorienterat arbete och teambaserade arbetssätt ska genomsyra organisationen. Jämställdhets- och barnrättsperspektivet ska beaktas och anhörigas situation uppmärksammas. Barn, unga och vuxna är delaktiga i utredningen och i planeringen av insatsernas genomförande. Barns delaktighet i handläggningen och rätt till information och återkoppling från socialtjänsten ska säkerställas med framtagna arbetssätt. De insatser som beviljas ska vara uppföljningsbara och individuellt anpassade samt formulerade

tillsammans med familjen eller den enskilde. Förvaltningens socialtjänst ska bidra till att insatsernas kvalitet utvecklas, genom att bland annat stärka uppföljningen av beslutade insatser.

Socialtjänsten arbetar brett i stödet gentemot barn och föräldrar, genom rådgivning och stöd generellt till alla föräldrar samt genom insatser till enskilda som behöver ett särskilt individanpassat stöd. För barn där det finns upprepad oro kring omsorgssvikt erbjuds intensifierad utredning i hemmiljö (IHU) i syfte att anpassa tillgängligheten och öka mottagligheten att ta emot insats. IHU är ett socialt investeringsfundsprojekt i söderort som sker i samarbete med socialförvaltningen.

Skolframgång och positiv anknytning till skolan hör till de främsta skyddsfaktorerna för unga människors liv och framtida livschanser. Förvaltningens skolsociala team fortsätter att arbeta systematiskt för att främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro.

Förvaltningen ansvarar för att säkerställa att barn och unga som är i behov av stöd, omsorg och vård får det i en trygg och stabil miljö. En uppgift för socialtjänsten i arbetet med alla barn som får placering utanför det egna hemmet är att se till att en hälso- och tandundersökning genomförs. Arbetet behöver följas upp tillsammans med regionens utförare för att säkerställa att undersökningarna görs i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Hälsoundersökningens syfte är bland annat att ge underlag för hur barnet eller den unge ska få sitt behov av hälso- och sjukvård och tandvård tillgodosett, som också bidrar till att uppfylla målet i Agenda 2030 om god hälsa och välbefinnande. Barn och unga i samhällsvård löper också högre risk än andra att inte klara skolan. Barn med familjehemsplacering i Stockholms län får stöd via Skolfam, en förebyggande arbetsmodell för att stärka skolresultat för barn i familjehem. Förvaltningen ingår i Skolsamordnarprojektet som samordnas av socialförvaltningen där skolsamordnare planerar och följer upp alla skolfrågor omkring barn och unga som har placering på någon institution. Projektet pågår under hela året och finansieras av sociala investeringsfonden.

Kontakten med familjehemmen är tät för att ge stöd och vägledning och för att ge underlag för uppföljning så att insatsen innebär en hög kvalitet i stödet till barn och unga. Fler familjehem erbjuds handledande samtal, med TMO (traumamedveten omsorg) som grund.

I utredningar kring barn och unga med normbrytande beteende eller kriminalitet ska bedömningsinstrument som SAVRY och EARL användas för en än mer träffsäker utredning och bättre anpassade insatser. Förvaltningen arbetar med utmaningarna med att säkerställa kompetensen kring bedömningsinstrumenten bland medarbetare över tid men även med att tillgång till insatser och mottaglighet ska finnas.

För ungdomar och vuxna som hamnat i ett kriminellt liv tillhandahåller förvaltningens sociala insatsgrupp (SIG) stöd för att underlätta avhopp och återetablering i samhället. SIG stärker under året den individnära samverkan med polis och deras avhopparsamordnare. Syfte är att intensifiera stödet och att öka motivationen hos individer att påbörja och fullfölja avhoppprocessen. I Trefas samverkar polis, frivård, kriminalvård och staden mot dödligt våldtill följd av skjutningar och sprängningar. Utvecklad samverkan sker inom Trefas där samtliga stadsdelsförvaltningar som ingår i lokalpolisområde Globen kommer att ingå.

Vuxna personer med skadligt bruk och beroende får stöd från case manager, boendeinsatser i vårdkedjan samt öppenvård med insatser som rekommenderas i Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruk och beroende, inklusive anhörigstöd för personer med beroendesjukdom. Förvaltningens boendestöd i egen regi utvecklas för att ge stöd till fler inom målgruppen. Arbetet med att erbjuda eget stöd till barn till föräldrar med skadligt bruk och beroende utvecklas.

För att personer med omfattande psykiatrisk ohälsa inklusive skadligt bruk och beroende ska få möjlighet att leva ett självständigt liv behövs särskilt anpassade insatser och en god samverkan. För målgruppen fortgår ett utvecklingsarbete tillsammans med socialförvaltningen och Beroendecentrum Stockholm, Prima Maria, Psykiatri Södra Stockholm och stadsdelsförvaltningarna Farsta, Enskede-Årsta-Vantör och Södermalm. Insatser från socialtjänsten är en del i en sammanhållen vårdkedja och ska i hög grad inriktas på att motverka hemlöshet, minska skadeverkningar och utgöra en grund för en rehabilitering i nära samverkan med andra huvudmän. Under året kommer koordinatörer arbeta med att utveckla samverkan på individnivå.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Funktionshinderperspektivet ska i enlighet med stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning* beaktas i alla nämndens verksamheter. Med stöd av rådet för funktionshinderfrågor lyfts frågorna in strategiskt i planeringen. Förvaltningens arbete med fokusområdena fortsätter under året till exempel genom att rätt till bästa möjliga hälsa, rätten till information och kommunikation samt till individuellt stöd prioriteras särskilt.

Alla människor ska oavsett funktionsförmåga ha lika rätt till information, service, stöd och skydd. Förvaltningen ska verka för att alla människor ges möjlighet att delta i alla delar av samhällslivet. Individuella insatser som exempelvis ledsagning är viktiga liksom förutsägbarhet och individanpassning kring hur man får stöd när man bor i bostad med särskild service.

Insatser ska beviljas med inriktning mot en förbättrad hälsa och meningsfull fritid i syfte att motverka hälsorisker bland personer med funktionsnedsättningar. Personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS ska erbjudas möjlighet till regelbunden fysisk aktivitet och att delta i samhällslivet. Under året kommer LSS-bostäderna i egen regi, utifrån lokala utmaningar och förutsättningar, att arbeta mer riktat för att nå en förflyttning mot uppfyllande av målet i Agenda 2030 om god hälsa och välbefinnande. Samtliga verksamheter fortsätter även arbetet med att underlätta enskilda individers övergång till arbete på den ordinarie arbetsmarknaden.

För att stötta anhöriga till personer med funktionsnedsättning tillhandahåller förvaltningen anhörigstöd som särskilt vänder sig till föräldrar till barn med funktionsnedsättningar. Stödet omfattar i stor utsträckning koordinering utifrån behoven hos barn som har funktionsnedsättningar.

Stöd och skydd vid våldsutsatthet

Alla verksamheter har kunskaper om våld i nära relationer för att kunna agera och

uppmärksamma våldsutsatta barn och vuxna. Förvaltningen arbetar för att i samverkan internt och externt uppmärksamma fler våldsutsatta med särskild sårbarhet såsom äldre personer, personer med funktionsnedsättning eller beroendeproblem och att säkerställa att dessa personer får det stöd som de har behov av. Tidig upptäckt och att bryta utsatthet för försummelse är ett prioriterat område för äldre personer.

Barn som växer upp med vuxna där det förekommer våld påverkas negativt i sin anknytning, utveckling och förmåga till socialt samspel. En av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn som upplever våld hemma är viktiga vuxna i barnets närhet utanför hemmet. Förvaltningen arbetar familjeorienterat för att säkerställa att individuellt utformade insatser ges samtidigt till berörda familjemedlemmar i hushåll där våld förekommer. I det tidiga våldsförebyggande arbetet riktat mot barn och unga är samverkan mellan förskola, öppna verksamheter och socialtjänsten prioriterat.

Ett stärkt samarbete med lokalpolisen och en tätare samverkan inom förvaltningen ska leda till att fler våldsutsatta och deras barn ska kunna erbjudas snabbt och flexibelt stöd. För att erbjuda fler våldsutsatta stöd och skydd i ett tidigt skede används bland annat arbets sätt enligt Islandsmodellen. Islandsmodellen syftar till att öka samverkan mellan polis och socialtjänst vid akuta våldshändelser i familjer med barn. Islandsmodellen syftar också till att bidra till att socialtjänsten får kontakt med fler personer som utövar våld i nära relation för att kunna erbjuda behandlingskontakt med syfte att våldet ska upphöra.

När barn drabbas av våld i nära relation samordnar barn- och vuxenhandläggare omedelbart handläggningen, gör gemensam barnkonsekvensanalys och samråder om insatser för att säkerställa skydd och stöd till samtliga som berörs inom familjen. Barn som medföljare till skyddat boende ska få sina behov tillgodosedda och rätten till skolgång och eventuella andra stödinsatser ska säkerställas.

Metodstödet iRisk används för att öka kvaliteten i barnutredningar där barnet eller en omsorgsperson har utsatts för våld i en nära relation. Målet med att använda iRisk som metodstöd är att få ett bättre underlag för att bedöma graden av risk och valet av lämpliga insatser i form av skydd, stöd och behandling.

Support and Protection against Violence, on Equal Terms for All Children (SAVE) är en studie om barn som utretts inom sociala barn- och ungdomsvården. Förvaltningen har nyligen genomfört SAVE-studien som syftar till att öka kunskapen om i vilken utsträckning olika typer av våldsproblematik framkommer i barnavårdsutredningar, hur risken för fortsatt våld bedöms, i vilken utsträckning insatser beslutas och om barn oavsett kön, ålder, ursprung och funktionsnedsättning beviljas insatser på lika villkor. Resultatet och återkopplingen från forskarna kommer i början av 2024 och kommer att ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Samverkan med Relationsvårdscentrum sydost (RVC) som drivs av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning fortsätter i befintliga former för att stödja gemensam verksamhetsutveckling och för att följa upp verksamheten. RVC har beviljats medel från sociala investeringsfonden för att under perioden 2023-2025 ge praktiskt stöd till våldsutsatta. Stödet ska främst riktas till personer med fler sårbarhetsfaktorer än utsatthet för våld. En del

våldsutsatta behöver stöd med det praktiska först, för att sedan kunna tillgodogöra sig behandlingen. Stödet kan vara att samordna olika insatser och kontakter runt den våldsutsatta och vara ett stöd vid utflytt från skyddat boende. Under året kommer arbetet med skydd och stöd mot våld i nära relation, utifrån lokala utmaningar och förutsättningar, nå en förflyttning mot uppfyllandet av målen i Agenda 2030 om jämställdhet och fredliga och inkluderande samhällen, samt det nationella jämställdhetspolitiska målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24 %	24 %	Tertial
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	90 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	90 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	80 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	96 %	90 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	79 %	År
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk, socialpsykiatri, våld i nära relation)		Fastställs 2024	År
Kommentar			
Årsmålet fastställs i samband med tertialrapport 1.			
 Andel placerade barn som når målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik, och engelska i grundskolan	85 %	75 %	Tertial
 Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	75 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden och äldre- och barnnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna att i dialog med regionen implementera gemensamma system för genomförande och uppföljning av SIP	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Barn och unga har jämlika uppväxtvillkor och trygga vuxna förebilder

Beskrivning

Samverkan inom stadsdelsområdet mellan socialtjänst, förskola, skola, fritidsverksamhet samt polis och andra externa aktörer bidrar till att barn och unga växer upp i goda miljöer med

jämlika uppväxtvillkor och trygga vuxna. Samverkan sker på både individuell och strukturell nivå och är ett prioriterat område med syfte att tidigt erbjuda stöd och insatser till barn, unga och deras föräldrar. Stödet omfattar bland annat fältassistenter samt råd- och stödsamtal till barn, unga och deras familjer på familjemottagningen.

Förväntat resultat

- Barn och ungdomar i risk för att utvecklas ogynnsamt upptäcks tidigt och har fler skyddsfaktorer.
- Barn är delaktiga och stödet för barn och unga samt deras familj är begripliga för dem.
- Förvaltningen bedriver ett trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i samverkan med interna och externa aktörer på individuell och strukturell nivå.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen stärker det förebyggande arbetet genom fortsatt utveckling av fältverksamhet, LoSam och föräldrastödjare	2024-01-01	2024-12-31
Förvaltningen undersöker möjligheterna inom ramen för SSPF att utveckla modellen på individnivå	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Barn, unga och vuxna har egna resurser att leva självständiga liv

Beskrivning

Barn, unga och vuxna som behöver socialtjänstens insatser får snabb kontakt med den eller de kompetenser som behövs för att utreda hjälpbehov och rätten till insats. Barn, unga och vuxna är delaktiga i utredningen och i planeringen av insatsernas genomförande. Barns rätt till information och delaktighet ska säkerställas genom användande av exempelvis stafettpippen, specifika bedömningsinstrument, SIP och framtagna rutiner. De insatser som beviljas ska vara uppföljningsbara och individuellt anpassade samt formulerade tillsammans med familjen eller den enskilde. Arbetet med familjehemsplacerade barn ska fortsätta att utvecklas och kontakten med familjehemmen stärkas.

Vuxna personer med skadligt bruk och beroende får sina stödbehov tillgodosedda. Utvecklingsarbete tillsammans med andra aktörer gällande personer med omfattade psykiatrisk ohälsa inklusive skadligt bruk och beroende fortgår. Insatser från socialtjänsten är en del i en sammanhållen vårdkedja och ska i hög grad inriktas på att motverka hemlöshet, minska skadeverkningar och utgöra en grund för en rehabilitering i nära samverkan med andra huvudmän.

Nämndens alla verksamheter arbetar utifrån stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Samtliga medarbetare ska ha grundkompetens om olika typer av funktionsnedsättningar och erbjudas fördjupad kunskap. Verksamheterna arbetar för att förbättra hälsan hos brukarna genom olika typer av hälsofrämjande aktiviteter.

Nämndens gruppbestäder LSS säkerställer att personer med funktionsnedsättning är delaktiga i samhället. Brukare i gruppbestäderna ska känna sig trygga, säkra och uppleva en hög grad

av självbestämmande. Medarbetare som arbetar med att ge stöd och service har rätt utbildning och bemöter brukarna på ett professionellt och värdigt sätt. Arbetet med välfärdsteknik utvecklas, digitala lösningar som bidrar till att förbättra gruppbestäderna används där så är möjligt. Förvaltningen bidrar till likställighet inom staden genom fortsatt arbete med antagen färdplan för enhetlig yrkestitulatur inom stadens LSS-verksamheter.

Förväntat resultat

- Individer och familjer med stödbehov får rättssäkra och samordnade bedömningar och insatser
- Barn och unga känner till sina rättigheter, är delaktiga i kontakten med socialtjänsten och får information anpassad efter sin ålder och mognad.
- Brukarnas hjälpbehov utforskas, utreds och följs upp med bedömningsinstrument och standardiserade metoder.
- Personer som vill lämna kriminalitet får snabbt individuella anpassade stödinsatser som möter deras aktuella motivation
- Ett tydligt återhämtningsperspektiv finns i bedömning av stödbehov för personer med psykisk funktionsnedsättning
- Vuxna får förbättrad hälsa och meningsfull fritid genom förstärkta och individuellt anpassade insatser
- Anhöriga till närstående/föräldrar uppmärksammas och får stöd för egen del
- Brukare i gruppbestäder LSS deltar i hälsofrämjande aktiviteter
- Brukare i gruppbestäder LSS upplever trygghet i sitt boende

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Antal avslutade ärenden inom sociala insatsgruppen som har en stabil social tillvaro efter avslutad insats	9		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Följa arbetet med införandet av digital fixartjänst för personer under 65 år i syfte att bidra med att information om tjänsten når ut till målgruppen	2024-01-01	2024-12-31
Förvaltningen driver Intensifierad utredning i hemmiljö enligt projektplan och med stöd av socialförvaltningen	2022-01-01	2024-12-31
I samverkan med Enskede-Årsta-Vantörs och Farstas stadsdelsförvaltningar utveckla anhörigstödet för anhöriga till personer med en kriminell livsstil, koppling till våldsbejakande extremism, samt till personer som drabbats av skjutningar och dödligt våld vid öppenvård sydost.	2024-01-01	2024-12-31
Medarbetare inom nämndens gruppbestäder LSS egen regi arbetar aktivt med stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	2024-01-01	2024-12-31
Skarpnäcks, Enskede-Årsta-Vantörs och Farstas stadsdelsförvaltningar ska i samråd med rådet för funktionshinderfrågor undersöka behov och planera för genomförande av en gemensam insiktsutbildning.	2024-01-01	2024-12-31
Socialtjänsten vidareutvecklar den interna samverkan i syfte att fler personer med omfattade psykiatrisk ohälsa inklusive skadligt bruk och beroende ska få möjlighet att leva ett självständigt liv.	2024-01-01	2024-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialtjänstens verksamheter vidareutvecklar arbetet med ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete fokuserat på egenkontrollarbetet	2024-01-01	2024-12-31
Utveckla familjeorienterat boendestöd	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Barn, unga och vuxna som lever i våldsutsatthet får skydd och stöd

Beskrivning

Alla verksamheter inom förvaltningen arbetar för att upptäcka våld. Alla berörda medarbetare har kunskaper om relationsvåld, hedersrelaterat våld och förtryck och sexuellt våld oberoende relation. Vid upptäckt förmedlas kontakt till förvaltningens relationsvårdsteam.

Förvaltningen säkerställer att barn kommer till tals och att deras åsikter, behov och rädslor utgör underlag vid bedömningar och i planering och utformning av insatser. Inför beslut i våldsutredningar görs alltid en barnkonsekvensanalys. Förvaltningen arbetar familjeorienterat för att säkerställa att individuellt utformade insatser ges samtidigt till berörda familjemedlemmar i hushåll där våld förekommer. I det tidiga våldsförebyggande arbetet riktat mot barn och unga sker samverkan mellan förskola, öppna verksamheter och socialtjänsten.

Äldreomsorgens verksamheter ser över arbetssätt för att upptäcka och motverka försummelse av äldre omsorgstagare.

Förväntat resultat

- Medarbetare har kunskaper om relationsvåld, hedersrelaterat våld och förtryck samt sexuellt våld oberoende relation för att kunna agera och uppmärksamma våldsutsatta barn, vuxna eller äldre
- Medarbetare arbetar uppsökande för att upptäcka fler våldsutsatta med fokus på särskilt sårbara
- Personer utsatta för våld får stöd och skydd
- Personer som utövar våld får insatser för att upphöra att använda våld
- Förvaltningen har arbetsprocesser som är anpassade för särskilt sårbara grupper
- Inför att beslut fattas ska konsekvenser för barnet alltid bedömas, utifrån en samlad kompetens från barn – och vuxenhandläggare.
- Medarbetare i förskolan och de öppna verksamheterna för barn och unga har grundläggande kunskaper för att arbeta våldsförebyggande.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens socialtjänst genomför en kompetenssatsning i form av en föreläsningsserie utifrån Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter arbetar för att äldre ska ha hög livskvalitet, god hälsa och leva ett självständigt liv så länge som möjligt. Äldreomsorgens utvecklingsarbete, som beskrivs nedan, utgår ifrån stadens *Färdplan för äldreomsorgens utveckling*. Stärkt beredskap för krissituationer är fortsatt prioriterat inom samtliga verksamheter.

Stöd och insatser är individanpassade och ett gott bemötande ska känneteckna äldreomsorgens verksamheter. Äldre görs delaktiga under såväl utrednings- och beslutsprocess som vid upprättande av genomförandeplan. Biståndsbedömningen vidareutvecklas för ökad rättssäkerhet och likställighet. Arbetssätt som förbättrar samverkan och samhandläggning kring äldre med samsjuklighet, missbruk, hemlöshet eller risk för hemlöshet vidareutvecklas. Ramtid inom hemtjänsten ska införas fullt ut. För att säkerställa en trygg och hållbar hemgång från sjukhus vidareutvecklas och stärks förvaltningens arbete med modellen *Tryggt mottagande i hemmet*. Nattinsatser inom hemtjänsten återtogs i egen regi, i samverkan med Farsta stadsdelsnämnd, för att skapa goda förutsättningar för kvalitet, arbetsmiljö och ekonomisk hållbarhet.

Det förebyggande arbetet systematiseras som ett led i att stärka arbetet mot ofrivillig ensamhet och social isolering. Sociala, kulturella och fysiska aktiviteter erbjuds i samverkan med andra förvaltningar i staden, civilsamhället och lokala föreningar. För att bibehålla en god kvalitet inom verksamheterna behöver kompetensförsörjningen säkerställas genom systematisk kompetensutveckling av befintliga medarbetarna. Det närvarande ledarskapet stärks för att förbättra arbetsmiljön för medarbetarna.

Äldreomsorgen arbetar för jämställdhet, skillnader mellan kvinnor och mäns upplevelser av sina stödinsatser följs kontinuerligt upp och analyseras. Arbetet mot våld i nära relation fortgår, våldsutsatta äldre uppmärksammas och får stöd, hjälp och skydd. Metoden Reagera-S används under utredningsprocessen för att lättare upptäcka våldsutsatthet i kontakt med äldre. Samtliga verksamheter arbetar för att öka medarbetarnas kunskaper om försummelse.

Äldreomsorgen bidrar genom sitt dagliga arbete till flera av hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Ett identifierat lokalt utvecklingsområde inom nämndens verksamheter är kompetensen om hbtqi-personers och nationella minoriteters rättigheter. Medarbetarnas kunskaper behöver öka för att säkerställa ett gott bemötande av alla äldre oavsett bakgrund, könstillhörighet eller sexuell läggning. Under 2024 ska kunskapshöjande insatser genomföras, vilken bidrar till uppfyllandet av hållbarhetsmålet om minskad ojämlikhet (mål 10) samt principen om att ingen ska lämnas utanför. Arbetet ger i sin tur effekter inom målet om god hälsa och välbefinnande (mål 3) då en ökad jämlikhet inom äldreomsorgen bidrar till minskad risk för diskriminering och stigmatisering av äldre hbtqi-personer och äldre med tillhörighet till en nationell minoritet.

Äldrevänlig stad

Förvaltningen bidrar till stadens handlingsplan för en äldrevänlig stad genom att göra äldre delaktiga i planeringen av verksamheterna genom stadsdelsnämndens pensionärsråd.

Förvaltningen vidareutvecklar hanteringen av synpunkter och klagomål för att säkerställa att äldres åsikter tas till vara och används i det systematiska kvalitetsarbetet. Äldres synpunkter och erfarenheter av biståndsbedömda insatser tas tillvara genom att analysera resultat från brukarundersökningar och individuppföljningar. Äldre bjuds in till förvaltningens trygghetsvandringar i stadsdelsområdet för att synliggöra äldres behov av trygghet och säkerhet i stadsmiljön.

Äldreomsorgens förebyggande verksamhet bidrar till social inkludering genom verksamhetens tydliga fokus på att motverka ofrivillig ensamhet och bryta social isolering. Arbetet sker i samverkan med civilsamhället och äldre inom stadsdelsområdet och utgår från ett salutogent förhållningssätt. Förvaltningens aktivitetscenter och de lokala mötesplatserna har generösa öppettider och bidrar till social gemenskap och mänskliga möten, även för äldre som inte omfattas av biståndsbedömd verksamhet. Förvaltningens anhörigstöd och fixartjänst vidareutvecklas för ökad delaktighet och inkludering. Beskrivning av hur förvaltningen bidrar till stadens arbete med nollvision för hemlöshet bland äldre beskrivs under mål 3.3.

Digitalisering är en del av verksamhetsutvecklingen, arbetssätt ses över för att öka användandet av digitala hjälpmedel och välfärdsteknik inom verksamheterna. Digitalt utanförskap hos äldre motverkas bland annat genom förvaltningens digitala fixarhjälp som erbjuder äldre stöd i användandet av digital utrustning och digitala tjänster.

Utvecklad hälso- och sjukvård

Omställningen till en god och nära vård fortgår inom äldreomsorgens verksamheter så att äldre får en samordnad vård utifrån individuella behov. Förvaltningens samverkan med Region Stockholm utvecklas utifrån stadens handlingsplan för en god och nära vård. Nämndens vård- och omsorgsboende vidareutvecklar det tvärprofessionella teamarbetet för att stärka personcentreringen. Inom verksamheten införs digital läkemedelssigenering i syfte att säkerställa administration och hantering av läkemedel.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel nöjda omsorgstagare		Fastställs 2024	År
Kommentar Årsmålet fastställs i samband med tertialrapport 1.			
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	87 %	87 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	79 %	79 %	År
 Andel sjuksköterskor inom särskilda boenden	0,04	Tas fram av nämnd	År
 Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	67 %	67 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldregruppen och stadsdelsnämnderna utreda om, och i så fall hur, uppföljningen av äldreboende som är upphandlade inom stadens LOV-avtal, kan överföras från stadsdelsnämnderna till äldregruppen	2024-01-01	2024-12-31
 Äldregruppen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att införa ramtid fullt ut	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Äldre lever ett tryggt och meningsfullt liv och får stöd, vård och omsorg av god kvalitet

Beskrivning

Stadsdelsnämndens verksamheter bidrar till att äldre personer lever ett värdigt liv och känner välbefinnande, trygghet och meningsfullhet. Äldre ska känna sig nöjda och vara delaktiga i planeringen av insatser. Insatser som ges håller hög kvalitet. Nämndens utvecklingsarbete bidrar till stadens arbete med att vara en äldrevänlig stad. Verksamheternas kvalitet säkerställs genom ett strukturerat ledningssystem som bidrar till att rätt prioriteringar görs. Arbetet med ramtid fortgår och utvecklas. Samverkan med hälso- och sjukvården bidrar till en god och nära vård med hög patientsäkerhet. Det förebyggande arbetet systematiseras genom tydligare planering och uppföljning av genomförda insatser. Arbetet präglas av hälsofrämjande arbetssätt med fokus på meningsfullhet för målgruppen. Samverkan kring äldre som lever i eller riskerar hemlöshet stärks, likaså kring äldre som tillhör sårbara grupper. Samhandläggningen kring äldre med komplexa behov och samsjuklighet vidareutvecklas. God medarbetarkontinuitet kännetecknar äldreomsorgens verksamheter och arbetet med ett närvarande ledarskap fortgår. Kompetenshöjande insatser systematiseras och följs upp kontinuerligt för att kunna möta kommande behov inom vård och omsorg. Arbetet med välfärdsteknik utvecklas, digitala lösningar som förbättrar tillvaron för äldre och för personal används där så är möjligt.

Förväntat resultat

- Äldre känner sig delaktiga i utformandet av sina insatser
- Äldre känner sig trygga och nöjda med sina insatser
- Ramtid införs fullt ut i hemtjänsten
- Kontinuiteten inom hemtjänsten ökar
- Fler äldre besöker nämndens aktivitetscenter och mötesplatser

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel äldre i dagverksamhet som känner sig trygga i dagverksamheten	95 %		År
 Andel äldre i dagverksamhet som är nöjda med sin dagverksamhet	93 %		År
 Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de bemöts på ett respektfullt sätt	95 %		Tertial
 Andel äldre i vård- och omsorgsboende som upplever att måltiderna är trevliga	85 %		Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som är nöjda med maten	85 %		Tertial
♀ Andel äldre med hemtjänst som får hjälp så som överenskommits	90 %		Tertial
♀ Andel äldre med hemtjänst som tycker att de får ett respektfullt bemötande	97 %		Tertial
♀ Andel äldre med hemtjänst som tycker att det är ungefär samma personer som hjälper dem	80 %		Tertial
♀ Andel äldre som upplever att biståndsbeslutet är anpassat efter behovet	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Chefer och stabsfunktioner inom avdelningen för äldreomsorg och utförarverksamhet LSS genomför hbtqi-certifiering	2024-01-01	2024-10-31
Fortsatt arbete med att stärka kunskapen om nationella minoriteters rättigheter	2024-01-01	2024-12-31
Systematisera det förebyggande arbetet med att minska social isolering och bryta ofrivillig ensamhet	2024-01-01	2024-12-31
Utveckla kvalitetsledningssystemet för ökad tillgänglighet i det dagliga arbetet	2024-01-01	2024-12-31
Vidareutveckla arbetsmodellen Tryggt mottagande i hemmet	2024-01-01	2024-12-31
Vidareutveckla den systematiska kompetensutvecklingen för medarbetare inom utförarverksamheter	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att ge förutsättningar för att ett levande kultur- och föreningsliv med lokal förankring.

Skarpnäcks kulturhus ska erbjuda möjlighet för invånare att själva skapa och ta del av kultur. Kulturhuset är en välkomnande mötesplats plats för gemenskap och kreativitet för alla. Verksamheten bidrar genom arbetet till mål 5 i Agenda 2030 som omfattar jämställdhet. Besökarna kan bland annat ta del av kulturaktiviteter och engagera sig i lokala projekt och samhällsinitiativ.

Stadsdelsnämndens stöd till ideella föreningar bidrar till den ideella sektorns förutsättningar att erbjuda aktiviteter och verksamheter av god kvalitet. Förvaltningen säkerställer att ekonomiska bidrag och tillgång till lokaler inte går till aktörer med odemokratiska värderingar eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en modell för samverkan mellan offentliga och idéburna aktörer som kompletterar föreningsbidrag och upphandling och har som målsättning att lösa en gemensamt identifierad samhällsutmaning. Förvaltningen fortsätter samverkan med Miljöverkstan inom ramen för IOP under året. Miljöverkstan arbetar särskilt för att nå barn och unga som av kulturella och socioekonomiska skäl inte kommer ut i naturen, samt de som ännu inte intresserat sig för miljö och hållbarhetsfrågor.

Inom stadsdelsområdet finns parklekarna Skarpaby och Brödkaveln som förvaltningen driver i samverkan med ideella föreningar. I parkleken finns möjlighet till lek och rörelse i en miljö anpassad för barn i alla åldrar. Förvaltningen fortsätter att utveckla verksamheten genom att arbeta i enlighet med *Stockholms stads strategi för parklekar*.

Äldre erbjuds en inkluderande, aktiv och trygg fritid genom förvaltningens aktivitetscenter och den öppna mötesplatsen för seniorer. Aktivitetscentret arbetar utifrån ett salutogent förhållningssätt som syftar till att minska ofrivillig ensamhet och öka äldres känsla av meningsfullhet. Aktiviteter erbjuds även under storhelger och sommaren. Kulturella och fysiska aktiviteter på vård- och omsorgsboende och dagverksamhet anpassas till målgruppens behov och genomförs regelbundet. Verksamheterna tar del av de aktiviteter som erbjuds inom ramen för kulturförvaltningens arbete. Digitala lösningar har utformats inom verksamheterna för att kunna erbjuda kulturaktiviteter och fysiska aktiviteter även i digital form.

Personer med funktionsnedsättning ges möjlighet att bestämma när och på vilket sätt de önskar delta i fritid-, idrotts- eller kulturaktiviteter. Personer boende i nämndens gruppbestäder LSS erbjuds hälsofrämjande aktiviteter och möjlighet att uppleva stadens kulturliv.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	84 %	75 %	År
 Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	64 %	56 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	77 %	76 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	80 %	77 %	År
 Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	66 %	66 %	År

Nämndmål: Invånarna tar del av ett mångsidigt kulturutbud som utgår från delaktighet

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med civilsamhälle och aktörer inom staden för att erbjuda mångsidig och jämlik kultur. I Skarpnäcks kulturhus erbjuds lokaler och kurser för att möjliggöra eget kulturskapande och lokalt engagemang. Barn och äldre ges möjlighet till kulturskapande och kulturupplevelser genom mötesplatser, aktiviteter och verksamheter inom förskola och äldreomsorg. Det är prioriterat att nå de målgrupper som vanligtvis inte deltar i stadens kulturutbud. Genom uppföljning av föreningsstöden säkerställs att nämnden stödjer föreningar med demokratiska värderingar.

Förväntat resultat

- Invånare i alla åldrar, oavsett kön, etnisk bakgrund och funktionsförmåga använder Skarpnäcks kulturhus som en mötesplats för kultur och eget skapande.
- Inom förskolan, fritidsgårdar, aktivitetscenter och lokala mötesplatser för äldre ges möjlighet till kulturupplevelser och skapande verksamhet.
- Äldre på vård- och omsorgsboende har kontinuerlig tillgång till kulturupplevelser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
De aktiviteter som erbjuds vid Skarpnäcks kulturhus inkluderar barn och unga med funktionsnedsättningar	2024-01-01	2024-12-31
Skarpnäcks kulturhus samverkar med biblioteken och kulturskolan	2024-01-01	2024-12-31
Skarpnäcks kulturhus tar fram avtal för biografverksamhet	2024-01-01	2024-12-31

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta utifrån *Stockholm stads miljöprogram 2020-2023* och relaterade styrdokument. Vid revidering av stadens styrdokument säkerställer förvaltningen att de nya ambitionerna införlivas.

I förvaltningen sker ett kontinuerligt och aktivt arbete med miljö- och klimatåtgärder i syfte att skapa en hälsosam miljö, bidra till en hållbar utveckling och till att uppfylla målen i Agenda 2030. Lokal utvecklingsmöjlighet är att på ett tydligare sätt knyta samman de ekologiska och socialkulturella dimensionerna inom Agenda 2030 och därigenom verka för synergier mellan ekosystem och biologisk mångfald (mål 15) samt god hälsa och välbefinnande (mål 3). Detta kan exempelvis ske genom att skapa gröna uterum för undervisning med fokus på stadsdelsområden som behöver stärkas i linje med en rättvis klimatomställning. Samt att i alla exploateringsprojekt verka för en friyta i linje med Boverkets för att främja fysisk aktivitet och rörelse, hållbara städer och samhället (mål 10).

Detta görs bland annat genom att arbeta med minskad energiförbrukning i samverkan med externa aktörer, kloka inköp samt riktade multifunktionella åtgärder för ökad klimatanpassning och stärkt biologisk mångfald. Nämnden ansöker om klimatinvesteringsmedel och medel för biologisk mångfald där de planerade åtgärderna är kopplade till ökad miljö- och klimatnytta i verksamheterna och stadsmiljön.

Energieffektivitet och minskad klimatpåverkan

Utifrån rutiner för energieffektiviserande åtgärder arbetar förvaltningen med energibesparing i syfte att bidra till stadens mål om minskad energiförbrukning. Om klimatinvesteringsmedel erhålls har förvaltningen planer på energieffektiviserande åtgärder.

Matens klimatpåverkan ska minska med stöd av ett aktivt arbete med matsvinnsmätningar, en hög matavfallsinsamling och kloka inköp av livsmedel med en låg klimatpåverkan. Resultaten analyseras och intern samt extern kommunikation sker löpande under året för att kunna sprida goda exempel och lärande. Arbetet bidrar till flera av målen i Agenda 2030, bland annat mål 12:3, att halvera matsvinnet i världen, och mål 12:5, att minska mängden avfall.

Förvaltningens ledningsgrupper och medarbetare genomför under året kunskapshöjande insatser genom att delta i riktade e-utbildningar för att öka deras möjligheter att bidra i arbetet med att nå målen.

Biologisk mångfald och klimatanpassningar

I syfte att bidra till uppfyllelse av mål 15, ekosystem och biologisk mångfald, i Agenda 2030 arbetar förvaltningen med insatser för att stärka ekologiska värden och öka den biologiska mångfalden. Om investeringsmedel för biologisk mångfald beviljas har förvaltningen ett flertal planerade projekt i stadsmiljön och på förskolegårdar i form av trädplantering, anläggning av holkar och insektshotell, informationsinsatser till allmänheten samt gröna tak- och väggar. Arbetet utgår från stadens relaterade program såsom *Handlingsplan för biologisk mångfald* och *Stadsdelsvisa åtgärdsförslag* samt en rapport om *Biotoptak och gröna väggar* som togs fram under 2022 på uppdrag av förvaltningen. Inom ramen för gröna områdesmöten och Grönare Stockholm fortsätter samverkan med berörda förvaltningar inom staden för att utveckla stadens gröna värden.

Förvaltningen arbetar med klimatanpassning genom utveckling av grönytors avkylande effekt och genom dagvatten- och skyfallsarbete i enlighet med stadens *Handlingsplan för klimatanpassning 2021-2024*. För år 2024 söker förvaltningen klimatinvesteringsmedel för att anlägga pergolor med gröna tak och dricksvattenfontäner i Tidaholmsparken i Hammarbyhöjden och Brandparken i Skarpnäck.

Stadsdelsområdet är framkomligt med hållbara transporter och resor

I syfte att bidra till uppfyllelse av mål 11, hållbara städer och samhällen, i Agenda 2030 arbetar förvaltningen med att rusta upp parkvägar enligt plan i syfte att erbjuda en god framkomlighet. Förvaltningen bistår även trafikkontoret i arbetet med att skapa fullvärdiga primära cykelstråk och anpassa stadsmiljöerna för att minska konfliktytor mellan gående och cyklister. Stockholm ska vara en grön promenadstad och förvaltningen samverkar med trafikkontoret i arbetet med att öka antalet sommargångator eller sommartorg inom stadsdelsområdet.

Nämndens verksamheter ska genomföra sina resor och transporter i tjänsten på ett så hållbart sätt som möjligt. För att underlätta erbjuds kollektivresor, tjänstecyklar och en bilpool med enbart miljöklassade bilar.

Miljö- och klimatsmarta verksamheter

Åtgärder genomförs, utifrån stadens *Kemikalieplan 2020-2023*, för att skapa en hälsosam miljö för alla brukare och medarbetare genom att miljö- och kemikaliesmarta val görs vid inköp av livsmedel och material som förbrukningsvaror och inventarier.

För att säkerställa att inga produkter som innehåller skadliga ämnen finns i verksamheterna fortsätter arbetet med Chemsoft, kemikaliehanteringssystem och implementeringen av Byggvarubedömningen utreds. Detta bidrar till målet om ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall samt God hälsa och välbefinnande i Agenda 2030. Nämndens förskolor och den öppna fritidsverksamheten arbetar utifrån Stockholms stads vägledning för en kemikaliesmart förskola respektive vägledning för kemikaliesmart grundskola och fritidsverksamhet och

därigenom minskas exponeringen för skadliga kemikalier.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att prioritera arbetet med energieffektiviserande åtgärder i linje med *Stockholm stads klimathandlingsplan 2020-2023*, minska matsvinnet och öka insamlingen av matavfall samt ha en låg klimatpåverkan från inköpta livsmedel.

Förvaltningen arbetar med energieffektiviserande åtgärder och ökar medarbetarnas delaktighet i arbetet. Energianvändningen mäts i kWh/kvm i några av förvaltningens utvalda lokaler i syfte att synliggöra den reella minskningen då total energiförbrukning är i relation till antal lokaler. Om klimatinvesteringsmedel erhålls har förvaltningen planer på åtgärder som till exempel installation av luftvärmepumpar.

Förvaltningen gör riktade och kloka inköp gällande engångsmaterial och övriga varor. Verksamheterna arbetar för att fortsatt kunna servera en stor andel klimatsmarta livsmedel med låga utsläpp av växthusgaser utifrån uppdragen i stadens *Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat* och implementeringen av Skarpnäcks kommunala förskolors måltidsdokument fortlöper. De verksamheter som köper in livsmedel och måltider arbetar aktivt med att minska matsvinnet och öka nyttjandegraden av matavfallsinsamlingen. Medarbetare kommer under året delta i kunskapshöjande insatser för att ge dem verktyg och förståelse för deras roll i arbetet med att nå målen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,5 kg CO ₂ per kg livsmedel	1,6 kg CO ₂ per kg livsmedel	År
 Köpt energi i stadens organisation	1,06 GWh	1 735 GWh	År
Kommentar			
Målvärdet för köpt energi i stadens organisation för 2024 har satts med hänsyn till övertagandet av verksamheter i egen regi samt planerad uppstart av ny förskola.			

Nämndmål: Nämndens verksamheter är energieffektiva och resurssmarta med en låg klimatpåverkan

Beskrivning

Staden har en gemensam koldioxidbudget som anger den maximala mängd koldioxid som kan släppas ut i strävan att begränsa klimatförändringarna. Förvaltningen arbetar aktivt med klimatarbetet, bland genom att minska energianvändningen i linje med Miljöprogrammets etappmål 2.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO₂e från stadens verksamheter. Där ingår och mäts utsläpp från stadens organisation inom sektorerna uppvärmning, el- och gasanvändning samt transporter vilka redovisas av miljöförvaltningen en gång per år. Revidering av den stadsövergripande klimathandlingsplanen pågår och

förvaltningen avser att implementera de nya direktiven under året.

Förvaltningen prioriterar arbetet med ökad energieffektivitet och minskade utsläpp genom riktade insatser. Om ansökningar av klimatinvesteringsmedel erhålls planeras till exempel installation av luftvärmepump i Skarpa By lekpark samt utbyte till LED utifrån 2023 års inventering. Verksamheterna bidrar genom delaktighet där medarbetare arbetar utifrån Checklista för energieffektivisering. Under året sker kunskapshöjande insatser där riktade e-utbildningen genomförs av respektive grupp medarbetare. Detta ska bidra med kunskap om deras roll i arbetet med att nå stadens miljö- och klimatmål.

Arbetet med resurseffektiva kretslopp utifrån EU:s avfallshierarki fortlöper genom att förebygga, återanvända, sortera och återvinna avfall samt använda sig av Stockets återbruk. Vård och omsorgsboendet påbörjar implementeringen av vägledningen för Hållbart vård- och omsorgsboende vilket ska bidra till bland annat minskad användning av engångsmaterial.

Matens klimatavtryck ska begränsas och i större utsträckning vara ekologisk, växtbaserad, lokalproducerad och säsongsanpassad i förvaltningens verksamheter samt vid personalkonsumtion som intern representation och catering. Äldreomsorgen och förskolan arbetar aktivt med att minska matens klimatpåverkan. Bland annat genom att på respektive enhet utveckla arbetssätt och metoder samt mäta mängden matsvinn med målet att det ska minska. Arbetet sker med ett stort ägandeskap hos medarbetarna och kommuniceras internt samt externt för att kunna sprida lärande och goda exempel.

Förväntat resultat

- Energiförbrukningen i förvaltningens verksamheter fortsätter minska
- Stadens e-utbildning om Hållbara kontor och Kör säkert och miljövänligt genomförs
- Medvetenheten om användningen av engångsmaterial ökar
- Livsmedel, måltider och personalkonsumtionen är miljövänlig och klimatsmart
- Matsvinnet mäts och nyttjandegraden av matavfallet ökar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetet med energieffektiviserande åtgärder intensifieras	2024-01-01	2024-12-31
Implementeringen av vägledningen för Hållbart vård- och omsorgsboende påbörjas	2024-01-01	2024-12-31
Personalkonsumtion vid intern representation och catering är miljövänlig och klimatsmart i enlighet med stadens riktlinjer	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta utifrån *Handlingsplan för klimatanpassning* och *Handlingsplan för biologisk mångfald* för ökad biologisk mångfald i naturområden, parker och gårdar i anslutning till verksamheter. Skyfallsåtgärder betraktas som en naturlig del av stadsmiljön där hänsyn tas till funktion, säkerhet, estetik och biologisk mångfald. Vid exploaterings- och stadsutvecklingsprojekt

deltar förvaltningen i arbetet med framtagandet av ekologiska kompensationsåtgärder.

Vid utveckling av parker och bostadsnära natur anläggs växtbäddar med biokol, träd planteras för att tillskapa fler svalkande utomhusmiljöer och den hårdgjorda ytan minskas. För att ytterligare stärka de ekologiska värdena i stadsdelsområdet samverkar förvaltningen med miljöförvaltningen i arbetet med *Stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald*.

Stadens förskolegårdar behöver bli grönare och klimatanpassade. Det ska vara prioriterat att plantera mer träd och buskar på förskolegårdar där temperaturerna är för höga. Möjlighet till odling och uterum för undervisning ska främjas. Förvaltningen uppmuntrar intresse från medborgare om stadsodling på parkmark såväl i form av brukaravtal som inom ramen för de odlingsgrupper som är öppna för alla och finns på flera platser inom stadsdelsområdet. Förvaltningen fortsätter delta i forskningsstudien om Stadslandskapets tallar där pilotstudiens fokusområde innefattade Pungpinan och Bagarmossenskogen. Studiens inriktning berör till exempel hållbar skötsel och föryngring av tall.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	70 %	70 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska öka andelen höggräs vid ytor som inte används för rekreation. Detta genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning, i syfte att öka biologisk mångfald och minska driftkostnader för klippning	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Skarpnäcks parker, naturområden och naturreservat utvecklas med fokus på biologisk mångfald och klimatanpassning

Beskrivning

Stadens Handlingsplan för biologisk mångfald genomsyrar stadsmiljöarbetet. Åtgärder som anläggning av växtbäddar med biokol, plantering av träd för skugga och omvandling av hårdgjorda ytor till grönytor prioriteras. Det gamla kulturlandskapet i naturreservaten återskapas genom att utveckla slätterängar, ekmiljöer och spara död ved till faunadepåer. För att ytterligare stärka de ekologiska värdena i stadsdelsområdet samverkar förvaltningen med miljöförvaltningen i arbetet med stadsdelsvisa åtgärdsprogram där friställning av ekar, restaurering av våtmark och biotopskydd utreds. Möjligheter till nya stadsodlingar på parkmark erbjuds kontinuerligt i dialog med medborgare.

Förväntat resultat

- De ekologiska och rekreativa värdena utvecklas positivt.
- Den biologiska mångfalden har stärkts.
- Parker och andra grönytor, inklusive verksamhetsnära sådana, klimatanpassas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen genomför åtgärder som gynnar biologisk mångfald	2024-01-01	2024-12-31
Påbörja klimatanpassningsåtgärder utifrån föregående års utredning om värme och skyfall.	2024-01-01	2024-12-31
Utreda möjligheten till betesdjur i naturreservat	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för en god framkomlighet för alla medborgare och bidra till att minska utsläppen av växthusgaser.

I syfte att uppnå målet i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen arbetar förvaltningen på olika sätt för att bidra till en hållbar planering av infrastruktur och offentliga platser. För att hålla en god framkomlighet rustas parkvägarna upp enligt plan. Hinder i stadsmiljön åtgärdas så att den blir tillgänglig och användbar för alla oavsett funktionsförmåga. Personer med funktionsnedsättning ska kunna förflytta sig i, få tillgång till och kunna använda stadsmiljön på jämlika villkor som alla andra, i enlighet med stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Förvaltningen kommer bistå trafikkontoret i arbetet med att skapa fullvärdiga primära cykelstråk och anpassa stadsmiljön för att minska konfliktytor mellan gående och cyklister. Planering av den yttre miljön sker utifrån ett jämställdhetsperspektiv med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar.

Nämndens verksamheter genomför sina resor och transporter i tjänsten på ett så hållbart sätt som möjligt. Medarbetare går, cyklar eller åker kollektivt när så är möjligt och förvaltningen erbjuder tjänstecyklar och har enbart miljöklassade bilar.

För att uppnå de målsättningar på klimatområdet som anges i *Stockholm stads Miljöprogram 2020–2023*, framförallt de mål som handlar om ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 samt ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö, kommer förvaltningen under året redogöra för arbetet med utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska redogöra för hur långt arbetet kommit med utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten, i så väl upphandlingar som egen regi, för att nå en fossilfri organisation 2030	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Stadsdelsområdet är framkomligt med hållbara transporter och resor

Beskrivning

Förvaltningen rustar upp parkvägarna enligt plan i syfte att erbjuda god framkomlighet. Förvaltningen bistår även trafikkontoret i arbetet med att skapa fullvärdiga primära cykelstråk och anpassa stadsmiljön för att minska konfliktytor mellan gående och cyklister. I samverkan med trafikkontoret bidrar förvaltningen till att Stockholm ska vara en grön promenadstad genom att verka för fler sommar- och vinterplatser på gator och torg inom stadsdelsområdet.

Förvaltningen erbjuder medarbetare tjänstecyklar och har enbart miljöklassade bilar för att möjliggöra att resor och transporter i tjänsten sker på ett så hållbart sätt som möjligt.

Förväntat resultat

- Framkomligheten på stadsdelsområdets parkvägar är god och det är säkert att gå och cykla.
- Sommar- och vinterplatser på gator och torg inom stadsdelsområdet ökar (2023: 2 platser)
- Minskade utsläpp av växthusgaser från nämndens transporter och resor

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Samverka med representanter från funktionshindersonsorganisation i syfte att göra parkvägar mer tillgängliga för alla.	2024-01-01	2024-12-31
Samverka med trafikkontoret i syfte att utveckla fler sommargångator eller sommartorg.	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Stadsdelsnämnden bidrar till en hållbar utveckling genom att arbeta med att skapa giftfria miljöer och därigenom ren luft och rent vatten i staden. Arbetet bidrar till målet om ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall och god hälsa och välbefinnande i Agenda 2030.

För att säkerställa att inga produkter som innehåller skadliga ämnen finns i verksamheterna arbetar förskolorna och den öppna fritidsverksamheten utifrån vägledningen för kemikaliesmart förskola respektive grundskola och fritidsverksamhet. Samt att arbetet med Chemsoft, kemikaliehanteringssystem systematiseras och mängden skadliga kemikalier i lekutrustning och produkter minskar genom att Byggvarubedömningen används vid inköp.

En kartläggning utifrån stadens *Rekommendation för konstgräs, gummigranulat och platsbytet gummi* genomförs av fallskyddsytors skick och behov av åtgärder i syfte att minska läckage av mikroplast och emitering av skadliga ämnen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen	100 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
Kommentar Förvaltningen utgår från investeringsprojekt gällande bygg- och anläggning med ett gränsvärde på minst 2 mnkr. Målvärdet sätts utifrån andel projekt som byggvarubedömningen har använts i utav totala andel projekt.			

Nämndmål: Nämndens verksamheter är miljö- och klimatsmarta

Beskrivning

Åtgärder genomförs för att skapa en kemikaliesmart miljö för alla brukare och medarbetare och verksamheterna gör kemikaliesmarta val vid inköp av kemikalier och

förbrukningsmateriel. Förskola och fritid bedriver ett aktivt miljö- och klimatarbete genom vägledningen för kemikaliesmart förskola respektive Vägledning för kemikaliesmart grundskola och fritidsverksamhet.

En besiktning av fallskyddsytors skick inom stadsmiljö och verksamheter genomförs och behov av åtgärder för att minska läckage av mikroplast och emittering av skadliga ämnen kartläggs. Implementeringen och användningen av byggvarubedömningen utreds. Arbetet med kemikaliehanteringssystemet Chemsoft systematiseras och medarbetares kompetens ökar.

Förväntat resultat

- Verksamheterna gör kemikaliesmarta inköp
- Fallskyddsytor av platsgjutet gummi har inventerats
- Arbetet med byggvarubedömningen är utrett
- Användningsgraden och kompetens inom Chemsoft är hög
- Stadens e-utbildning: Vägledning för kemikaliesmart förskola respektive Vägledning för kemikaliesmart skola och fritid genomförs av ledningen utsedda personalgrupper inom förskola och öppna fritidsverksamheter

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fallskyddsytor av platsgjutet gummi kartläggs i förvaltningen parker och verksamheter	2024-01-01	2024-12-31
Förvaltningen utreder hur arbetet med byggvarubedömningen ska ske	2024-01-01	2024-12-31
Verksamheterna säkerställer att stadens kemikaliehanteringssystem Chemsoft används korrekt	2024-01-01	2024-12-31

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Stadsdelsnämnden bidrar till målet om ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla genom att nämndens verksamheter följs upp och anpassas kontinuerligt så att de rymms inom fastställd budgetram. Detta för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna. Förvaltningens näringslivsarbete inriktas på åtgärder för att utveckla tryggheten och attraktionskraften i stadsdelsområdet i enlighet med stadens näringslivspolicy.

Personer i behov av insatser för att bli självförsörjande erbjuds ett individuellt anpassat stöd för att korta vägen till eget arbete. Nämndens verksamheter prioriterar tillgänglighet och samordnade insatser för att möjliggöra för fler invånare att komma in på arbetsmarknaden. Vräkningsförebyggande arbete är fortsatt prioriterat, vilket bidrar till stadens nollvision för hemlöshet. Barnfamiljer, personer med psykisk funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper och ska konsekvent erbjudas stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar.

Det närvarande ledarskapet fortsätter att utvecklas genom goda organisatoriska förutsättningar

och genom att främja en kultur av tillit och öppenhet, utveckling och kollegialt lärande. Arbetet med aktivt medarbetarskap fortgår och bidrar till ökat engagemang, stärkta samarbeten och till en ännu bättre social och organisatorisk arbetsmiljö. För att säkerställa framtida kompetensförsörjning arbetar förvaltningen strukturerat med planering, och för att vara en attraktiv framtida arbetsplats för studenter inom bristyrken.

Nämndens samtliga verksamheter har en hög beredskap inför oförutsedda händelser. Förvaltningen vidareutvecklar krisledningsplan och tillhörande organisation genom samverkan med andra förvaltningar. Genom att upphandling sker i enlighet med stadens rutiner och i samverkan med andra förvaltningar säkerställs avtal som bidrar till en hög kvalitet i förvaltningens kärnverksamheter.

Trygghetsarbetet inom stadsdelsområdet utgår ifrån situationell- och social prevention. En preventionssamordnare anställs på heltid för att stärka det trygghetsskapande arbetet ytterligare. Förvaltningen samverkar med polisen och kriminalvården inom ramen för Trefas i syfte att minska skjutvapenvåld och antal sprängningar. Skarpnäcks parker och grönområden ska vara trygga, välskötta, tillgängliga och inkluderande. Tryggheten stärks genom till exempel ändamålsenlig belysning och beskärning av buskage.

Nämndens verksamheter ska vara fria från diskriminering och rasism, och invånarna ska få en likvärdig service och bli väl bemötta. Förvaltningen vidareutvecklar demokratiarbetet och ökar kunskapen om mänskliga rättigheter inom nämndens verksamheter. Invånarnas synpunkter och önskemål tas tillvara och arbetssätt för medborgardialoger vidareutvecklas.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Stadsdelsnämnden bidrar till målet om en ekonomi som är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd genom att nämndens verksamheter följs upp och anpassas kontinuerligt så att de ryms inom fastställd budgetram för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna. Förvaltningen strävar efter att varje verksamhetsområde bär sina kostnader utifrån tilldelade medel, men omfördelar medel för att verksamheterna ska få rimliga förutsättningar att uppfylla målen.

Fokus i stadens budget är kärnverksamheter, men också ökade ambitioner för till exempel trygghet, ett aktivt miljö- och klimatarbete och fler i arbete. Detta präglar även stadsdelsnämndens ekonomiska budget.

Förvaltningens arbete med att bidra till målet om en ekonomi som är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd bidrar till uppfyllelse av flera mål i Agenda 2030, bland annat mål 8 anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, samt mål 10 minskad ojämlikhet.

Kort sammanfattning av nämndens budget

Nämndens verksamhet, och förutsättningar för att nå budget i balans, har under senaste året påverkats i hög grad av effekter av inflationstakt, ökade energipriser och lågkonjunktur. Förutsättningar tenderar att skifta snabbare än tidigare och nya faktorer tillkommer gradvis och vars ekonomiska effekter inledningsvis kan vara svåra att överblicka. Alla dessa faktorer sammantaget har gjort att prognostisering och långsiktig planering försvårats och blivit mer

komplex.

Arbete kommer att göras inom verksamhetsområdena för att säkra god budgethållning. Åtgärdsplaner vid befarade budgetunderskott upprättas, kvalitetssäkras och följs upp. Arbets sättet kring uppföljning av enheternas resultat och stöd till enheter med befarade underskott fortsätter att utvecklas vidare genom en strukturerad samverkan med stödfunktioner. Under 2024 sker införandet av gemensamt planeringsverktyg (GPS) i Stockholms stad. Inom projektet implementeras ett nytt verktyg för budget och uppföljning av ekonomi, i syfte att förbättra analyser och prognoser.

En effektiv lokalanvändning bidrar till en ekonomi i balans. Förvaltningen arbetar aktivt för att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande och ser löpande över möjligheterna att exempelvis samlokalisera verksamheter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och berörda stadsdelsnämnder utreda ersättningen till stadens kommunövergripande verksamheter inom äldreomsorg	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Nämndens resurser används effektivt med ett hållbart och långsiktigt perspektiv

Beskrivning

Förvaltningen följer stadens system för uppföljning med fokus på måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena samt förvaltningens budget. Förvaltningens budget följs upp månadsvis med prognos på helårsutfall. Förvaltningen strävar efter att varje verksamhetsområde bär sina kostnader utifrån tilldelade medel, men omfördelar medel för att verksamheterna ska få rimliga förutsättningar att uppfylla målen. Åtgärder vidtas vid avvikelser. Alla verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering för att uppnå bästa möjliga resultat för stadsdelsområdets invånare.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en budget i balans och uppfyller målen i stadsdelsnämndens verksamhetsplan
- Förvaltningens prognossäkerhet är god
- Ekonomiska resurser fördelas lika, och i enlighet med den enskildes behov, mellan män och kvinnor, flickor och pojkar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementera GPS som budget- och prognosverktyg i förvaltningens verksamheter	2024-01-01	2024-08-31
Åtgärdsplaner upprättas för enheter med befarade ekonomiska underskott	2023-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att verka för att personer i behov av insatser för att bli självförsörjande snabbt erbjuds ett individuellt anpassat stöd med syfte att förkorta vägen till arbete. Prioriterade målgrupper är unga vuxna, personer med långvarigt bidragsberoende och kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden.

Personer som har behov av ekonomiskt bistånd är delaktiga i sin planering mot egen försörjning. Verksamheten anpassar tillgänglighet och bemötande utifrån de individuella förutsättningar, exempelvis funktionsvariation eller behov av språk-/teckentolk, för att underlätta delaktighet. Förvaltningen fortsätter att arbeta med mobil myndighetsutövning i syfte att förbättra möjligheterna för fler personer att uppnå egen försörjning. Vuxna som står långt från arbetsmarknaden ska få möjlighet att pröva sin arbetsförmåga och sina sociala färdigheter. Jobbtorg erbjuder tidigt stöd mot arbete eller studier och därmed en viktig samarbetspart för att öka remitteringen och inskrivningen för arbetsinsatser. Personer som har behov av arbetsmarknadsinsats på Alfa och Iwork uppmärksammas, får information och hjälp genom handlägningsprocessen. Förvaltningen fortsätter utveckla, anpassa och effektivisera arbetsprocesser som bedöms leda till självförsörjning. För de personer med tillhörande aktualitet inom flera av socialtjänstens verksamheter intensifieras samarbetet för att få tillgång till rätt insatser vid en samordnad individuell planering.

Barnets bästa ska vara i centrum och finnas med i allt beslutsfattande.

Barnkonsekvensanalyser genomförs i syfte att verka för att särskilt synliggöra och uppmärksamma barns behov och situation.

Den samhällsvägledning som förvaltningen ansvarar för att ge till nyanlända anpassas i hög grad för att säkerställa användbarhet och nytta. Under året finns inom ramen för samhällsvägledningen behov av att fokusera särskilt på bostadsvägledning till boende i SHIS genomgångsbostäder på Gamla Tyresövägen samt på föräldraskapsutbildningen Föräldraskap i Sverige. För att främja jämställdhet har förvaltningen fokus på arbetsmarknadsanställningar för ensamstående mammor. Stadsdelsmammorna har en viktig funktion i det uppsökande arbetet för att nå fler kvinnor långt från arbetsmarknaden. Förvaltningens arbete för att öka kvinnors möjligheter att komma ut i egen försörjning, genom studier och/eller arbete, bidrar till att nå målen i Agenda 2030 om jämställdhet och minskad ojämlikhet.

Ungdomar i stadsdelsområdet erbjuds feriearbete under loven. Prioriterade målgrupper är unga med funktionsnedsättning, med sociala skäl, unga som avbrutit gymnasiestudier eller bedöms ha behov av språkstödande insats.

Felaktiga utbetalningar ska minimeras och förebyggas, bland annat genom att skapa förutsättningar för de sökande att göra rätt från början. Regelbundna kontroller genomförs och

vid behov vidtas åtgärder. Resultaten av kontrollerna analyseras och används i förbättringsarbetet.

Stockholms stads näringslivsarbete

I syfte att bidra till uppfyllelse av mål 8 i Agenda 2030 om varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt inriktas förvaltningen i näringslivsarbete på åtgärder för att utveckla tryggheten och attraktionskraften i stadsdelsområdet i enlighet med stadens näringslivspolicy. Policyn har fyra fokusområden; att stimulera tillväxt och företagsamhet, förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning, skapa attraktivare miljöer och bättre framkomlighet samt att öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens. I dialog och samverkan med det lokala näringslivet, säkerställer förvaltningen att stadsdelsområdet är tryggt och välskött. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog och uppföljning av de företag som bedriver verksamhet på entreprenad inom nämndens ansvarsområden.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5 %	1,5 %	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1 %	1,0 %	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	560 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	25 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	50 st	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	560 st	11 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta aktivt för att ungdomar får feriejobb i andra stadsdelsområden än där de bor	2024-01-01	2024-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med socialnämnden utreda nuvarande organisation och ansvarsfördelning för den arbetsmarknadspolitiska insatsen skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA)	2024-01-01	2024-06-30
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att med förstärkt handledarskap erbjuda feriearbeten till yngre åldrar och utifrån denna utredning pröva om det ska genomföras en pilotverksamhet under året	2024-01-01	2024-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholm Business Region och stadsdelsnämnderna arbeta uppsökande mot lokalt näringsliv utifrån stadens fokusområden och i city	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Det är attraktivt att vara företagare i Skarpnäck

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med företrädare för det lokala näringslivet inom ramen för bland annat lokala brottsförebyggande råd och platssamverkan. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog och uppföljning av de företag som bedriver verksamhet på entreprenad inom nämndens ansvarsområden. Förvaltningen bistår kommunstyrelsen i arbetet för ökad hållbar tillväxt och företagande i Skarpnäcks stadsdelsområde inom ramen för stadens näringslivspolicy.

Förväntat resultat

- Lokala näringsidkare upplever stadsdelsområdet som tryggt och välskött och att samarbetet med stadsdelsförvaltningen är gott.
- Företagare vet vart de ska vända sig för att få hjälp i olika frågor.
- Fler småföretag etablerar sig inom stadsdelsområdet.
- Lokala företag ges tillfälle att delta i den platssamverkan som genomförs i de södra delarna av stadsdelsområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen verkar för att det lokala näringslivet och privata fastighetsägare i större utsträckning deltar i platssamverkan.	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Vuxna har egen försörjning för sig och sina barn

Beskrivning

Förvaltningen arbetar för att öka andelen invånare i stadsdelsområdet som är självförsörjande och håller en hög tillgänglighet som underlättar för människor att få stöd och hjälp att komma ut i egen försörjning. Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och samordningsförbundet FINSAM säkerställer samordnade insatser som ökar självförsörjning för personer med komplexa försörjningshinder. Barns rättigheter omsätts konkret genom att barnkonsekvensanalyser görs när föräldrar söker ekonomiskt bistånd. Anställning inom stadens verksamheter, Stockholmsjobb, erbjuds för att minska arbetslösheten inom stadsdelsområdet.

Tillgång till samhällsvägledning och stöd till nyanlända stockholmare fortsätter ges med fokus på vägar till arbete och egen bostad. Förvaltningen prioriterar sitt uppsökande arbete för kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden.

Ungdomar inom stadsdelsområdet erbjuds feriearbete under loven, särskilt identifierade grupper prioriteras.

Förväntat resultat

- Fler barn växer upp i hushåll som är självförsörjande (andel 2023: 1,5 procent)
- Kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden har insatser som leder till självförsörjning

- Sjukskrivna personer utan sjukpenningsgrundande inkomst har insatser som leder till självförsörjning
- Unga vuxna och vuxna har försörjning genom studier eller arbete
- Personer i arbetslöshet remitteras till Jobbtorg
- Invånare som fått stöd av budget- och skuldrådgivare har en bättre kontroll över sin hushållsekonomi och skuldsituation
- Personer med funktionsnedsättningar uppmärksammas och får anpassat stöd till egen försörjning
- Skolungdomar får arbetsmarknadserfarenhet genom feriearbete

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta utveckla arbetssätt och metoder för att nå ut till fler kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att fortsätta prioritera det vräkningsförebyggande arbetet. Hemlöshet ska motverkas och orsakerna till att individer blir hemlösa förebyggas. Förvaltningens vräkningsförebyggande arbete fortsätter i samverkan internt inom förvaltningen men även med hyresvärdar och Kronofogdemyndigheten.

Förvaltningen fortsätter att arbeta uppsökande gentemot de individer som riskerar avhysning. Den som riskerar sitt kontrakt ska snabbt få en personlig kontakt med handläggare, erbjudas budget- och skuldrådgivning samt det stöd eller de insatser som behövs för att den enskilde ska kunna komma till rätta med sin situation. Barnfamiljer, våldsutsatta, personer med funktionsnedsättning och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper och ska konsekvent erbjudas stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar.

Enskilda såväl som familjer i osäkra boendeformer och sociala kontrakt ska få stöd för att motverka skuldsättning. Stödet ges i form av individuellt utformade insatser och bostadsvägledning. Vid behov kan praktiskt stöd kompletteras med bolots eller boendestöd. Samarbetet mellan förvaltningen och SHIS bostäder fortsätter i syfte att följa upp de barnfamiljer som bor i avtalat boende och genomgångsbostäder. Förvaltningen fortsätter prioritera arbetet för att enskilda och barnfamiljer som beviljats boende ska kunna flytta vidare till mer självständiga boendeformer. För att följa upp att insatserna leder till självständighet följs genomförandeplaner upp systematiskt.

Samhandläggning kring äldre som är hemlösa eller riskerar hemlöshet vidareutvecklas inom förvaltningen för att säkerställa långsiktiga lösningar och insatser. Förvaltningens äldrelots arbetar uppsökande och förebyggande med äldre som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa. Förvaltningens arbete mot hemlöshet bidrar till mål 1, ingen fattigdom, i Agenda 2030.

I stadens budget har stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden fått i uppdrag att fortsätta utvecklingen av en ekostadsdel i Skarpa by. Förvaltningen kommer vid behov att bistå stadsbyggnadskontoret och exploateringsnämnden i arbetet. Stadsutveckling och

prioriteringar av investeringar ska i större utsträckning utgå ifrån de lokala utvecklingsprogrammen och bidra till social och ekologisk hållbarhet. Inom ramen för detta arbete kommer förvaltningen att lägga stort fokus på att, i samverkan med berörda förvaltningar, bolag och andra intressenter, tillvarata och utveckla de förutsättningar för offentliga mötesplatser, kultur och handel som finns på Skarpnäcks allé och de omkringliggande offentliga rummen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärderna	90 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal barnfamiljer som beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrarhem	12	Tas fram av nämnd	År
 Antal vräkningar som berör barn	0	Tas fram av nämnd	År

Nämndmål: Skarpnäck byggs socialt och ekologiskt hållbart med demokratiskt inflytande

Beskrivning

Förvaltningen bevakar de lokala intressena inom de områden förvaltningen har rådighet över när nya bostäder planeras i stadsdelsområdet. Förvaltningen framför tidigt behov av exempelvis nya förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre, samt initierar samarbete för att säkerställa att förutsättningar skapas för att bedriva kommunal verksamhet. Förvaltningen bevakar också att park- och naturmark som används för bostäder kompenseras. Bland annat har förvaltningen identifierat ett behov av att samordna arbetet med ekologiska kompensationsåtgärder i stadsdelen Hammarbyhöjden och en dialog med berörda förvaltningar inom staden har inletts.

Förväntat resultat

- Invånarnas behov av kommunal verksamhet planeras in tidigt i processen vid nybyggnation.
- Använd parkmark kompenseras och konstnärliga installationer tillförs.
- De lokala förutsättningarna för offentliga mötesplatser, kultur och handel som finns på Skarpnäcks allé och de omkringliggande offentliga rummen tillvaratas och utvecklas i samverkan med berörda förvaltningar, bolag och andra intressenter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Verka för ökad samverkan med berörda aktörer i syfte att tillvarata och utveckla de förutsättningar för offentliga mötesplatser, kultur och handel som finns på Skarpnäcks allé och de omkringliggande offentliga rummen.	2023-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Vuxna och barnfamiljer har ett tryggt och hållbart boende

Beskrivning

Boende är en grundläggande förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv. Barnfamiljer, personer med psykisk funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper som prioriteras inom förvaltningen och erbjuds stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar. Personer med sociala kontrakt ska få stöd för att motverka skuldsättning. Stöd till såväl enskilda som familjer i osäkra boendeformer och sociala kontrakt ges i form av bostadsvägledning. Praktiskt stöd kompletteras med bolots eller boendestöd. Uppföljningen av bostadsformer inom SHIS stärks, både avseende hyresinbetalningar och skötsel i syfte att avtalat boende kan övergå till genomgångsbostad. Alla insatser som avser logi eller boende ska på sikt leda till ökade möjligheter för ett eget bostadskontrakt.

Vräkningsförebyggande arbete är prioriterat. Den som riskerar sitt kontrakt ska snabbt och ihållande få personlig kontakt med sin handläggare, erbjudas budget- och skuldrådgivning samt stöd eller insatser som behövs för att kunna komma till rätta med sin situation. Samhandläggning kring äldre som är hemlösa eller riskerar hemlöshet utvecklas inom förvaltningen för att säkerställa långsiktiga lösningar och insatser.

Förväntat resultat

- Barnfamiljer och vuxna får stöd och vägledning för att få mer hållbara och långsiktiga boendelösningar
- Barns behov och situation beaktas särskilt
- Inga barnfamiljer blir vräkta
- Personer som har avtalat boende inom SHIS fullföljer kontraktskraven eller uppmärksammas i tid om annat stöd behövs
- Antalet personer i behov av akut boendelösningar minskar
- Minst 90 procent av underrättelser från hyresvärdar hindras från att gå vidare till avhysning
- Nyanlända som har ett tillfälligt boende, exempelvis inom SHIS, får i ett tidigt skede det stöd och den hjälp de behöver för att kunna ta sig vidare till en varaktig bostad
- Äldre som är hemlösa, eller riskerar hemlöshet, får samtidiga och samordnade insatser utifrån individens helhetsbehov av stöd, vård och omsorg

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Testa och utvärdera framtagna e-utbildning i vräkningsförebyggande arbete	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda goda förutsättningar för aktivt medarbetarskap och närvarande ledarskap med en främjande arbetsmiljö.

Aktivt medarbetarskap och närvarande ledarskap

Medarbetare och chefer har en bra arbetssituation och en arbetsmiljö som präglas av öppenhet, lärande, delaktighet och handlingsutrymme i linje med stadens personalpolicy och kvalitetsprogram. Möjlighet att utöva ett aktivt medarbetarskap bidrar till ökat engagemang, samarbete, kompetensutveckling och en ännu bättre social och organisatorisk arbetsmiljö. Utvecklingsarbetet skapar goda förutsättningar för medarbetare och chefer att tillsammans prova nya idéer, arbetssätt och driva kvalitet med stockholmarnas fokus för att nå verksamhetens mål. Initiativ som till exempel stadens nya metod att skugga en kollega kan bidra till lärande för både medarbetare och verksamhet, samt öka samarbete och helhetssyn. Det stödjer en kultur där medarbetare och chefer är nyfikna, öppna och har tillit till varandra.

Förvaltningen fortsätter att stärka det närvarande ledarskapet genom goda organisatoriska förutsättningar och genom att främja en kultur av tillit och öppenhet, utveckling och kollegialt lärande. Förvaltningen tar stöd av stadens chefsprofil och forskningsbaserade ledarskapsmodell. Chefer erbjuds stöd, olika chefsutbildningar och forum för att stärka ledarskapet. Under året implementerar förvaltningen stadens riktlinje för en enhetlig chefsstruktur och genomför analyser inom samtliga verksamheter.

För att säkerställa både nuvarande och framtida kompetensförsörjning arbetar förvaltningen strukturerat med planering på både kort och längre sikt. Planerna stödjer rekryterings- och utvecklingsarbetet för att möta verksamheternas behov. Förvaltningen ska vara en intressant framtida arbetsplats för studenter och elever inom bristyrken. Verksamheterna tar under året emot studenter och praktikanter inom flera yrkesområden. Flera kompetensutvecklingsinsatser genomförs för olika medarbetargrupper och chefer.

Även som arbetsgivare bidrar förvaltningen till stadens jämställdhetsprogram genom att erbjuda goda möjligheter att kombinera föräldraskap och arbetsliv. Förvaltningen bidrar till stadens program för tillgänglighet och delaktighet genom kompetensbaserad rekrytering och genom att erbjuda goda förutsättningar i arbetet oavsett funktionsvariation. Arbetet med lika rättigheter och möjligheter på jobbet fortsätter och fler verksamheter hbtqi-certifieras. Förvaltningens personalpolitik bidrar till uppfyllelse av flera mål i Agenda 2030, bland annat mål 3 god hälsa och välbefinnande, mål 5 jämställdhet, samt mål 8 anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Förvaltningen bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete som förebygger risker och skapar en inkluderande och hälsofrämjande arbetsmiljö. Förvaltningen genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering. Hot- och våldssituationer förebyggs, liksom otillåten påverkan och stödinsatser finns. Chefer och medarbetare får stöd i det främjande och förebyggande arbetet, samt vid sjukfrånvaro åtgärder för arbetslivsinriktad rehabilitering. Förvaltningen som arbetsgivare bidrar också till stadens program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck genom att erbjuda stöd till de medarbetare som behöver.

Förvaltningen genomför den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet tillsammans med skyddsombud. Resultaten analyseras och rapporteras i samband med verksamhetsberättelsen. Vid utvecklingsbehov vidtas åtgärder som följs upp för att säkerställa avsedd effekt. Under hösten 2023 inför förvaltningen en ny digital systematik för den årliga

uppföljningen där stadens informationsledningssystem används, dessa arbetssätt utvecklas under 2024 och omfattar fler arbetsprocesser.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	83	83	År
 Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom förskolan	6	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	19	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom äldreomsorg	18	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro	7,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	3 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Nämndmål: Arbetsmiljön präglas av jämställdhet och delaktighet med ett tillitsfullt och närvarande ledarskap

Beskrivning

Förvaltningen har ett systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på delaktighet, inflytande och friskfaktorer. Ett tillitsfullt och närvarande ledarskap bidrar till en hälsofrämjande och jämställd arbetsmiljö. Att ha möjlighet att påverka sin arbetssituation bidrar till ökat lärande, stolthet och en bra social och organisatorisk arbetsmiljö.

Förväntat resultat

- Kunskap och strukturer för friskfaktorer har stärkts inom samtliga verksamheter
- Sjukfrånvaron sjunker (årsmål 2023 för total sjukfrånvaro: 8 %)
- Chefer har goda förutsättningar för närvarande ledarskap

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Ledarskapsindex	82		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Analys genomförs inom samtliga verksamhetsområden utifrån stadens riktlinje för enhetlig chefsstruktur	2024-01-01	2024-12-31
Arbetet med friskfaktorer utvecklas och kopplingen till stadens personalpolicy och kvalitetsprogram förtydligas	2024-01-01	2024-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Digitalt system för fler delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet implementeras	2024-01-01	2024-12-31
Fler verksamheter prövar metoder för att stärka arbetet med kvalitet, innovation och digitalisering	2024-01-01	2024-12-31
Stadens nya enhetliga friskvårdsförmåner beslutas av nämnden och erbjuds alla månadsanställda	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Medarbetare har goda förutsättningar och utövar ett aktivt medarbetarskap

Beskrivning

Ett aktivt medarbetarskap ger förutsättningar för medarbetare att vara delaktiga, ta initiativ och ökar arbetsglädjen. Medarbetare har handlingsutrymme och bidrar till verksamhetsutveckling genom att omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar. Medarbetare och chefer arbetar tillsammans för att förbättra arbetssituationen, öka kvaliteten och uppnå verksamhetens mål. Förvaltningen erbjuder trygga anställningar med heltid som norm. Kompetensförsörjningen planeras på kortare och längre sikt med fokus på hållbart arbetsliv, lärande och utveckling.

Förväntat resultat

- Medarbetare utövar ett aktivt medarbetarskap
- Medarbetare upplever att arbetsplatsen har ett gott arbetsklimat
- Medarbetare har handlingsutrymme och bidrar med förslag och idéer för verksamhetsutveckling

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
På min arbetsplats har vi ett gott arbetsklimat	75 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Analys genomförs för att öka grundbemanningen i fler verksamheter med tillsvidareanställning och heltid som norm	2024-01-01	2024-12-31
Förvaltningen stödjer helhetssyn och lärande för medarbetare och chefer genom stadens nya metod skugga en kollega	2024-01-01	2024-12-31
Åtgärder för förbättrad arbetssituation för olika yrkesgrupper fortsätter	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom en hög beredskap inför oförutsedda händelser inom samtliga verksamheter. Genom att upphandling sker i enlighet med stadens rutiner och i samverkan med andra förvaltningar säkerställs avtal som bidrar till en hög kvalitet i förvaltningens kärnverksamheter. En strukturerad avtalsuppföljning

säkerställer sedan att varor och tjänster levereras i enlighet med avtal.

Risk- och sårbarhetsanalys

Förvaltningen säkerställer att identifierade riskhanteringsåtgärder uppfylls i risk- och sårbarhetsanalysen genom en inventering av potentiella riskfaktorer. Därefter prioriteras och implementeras riskhanteringsåtgärderna för att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig hantering av dessa risker.

Förvaltningens arbete med att identifiera och åtgärda risker syftar till att förvaltningen är rustad att minimera och hantera riskerna på ett systematiskt och förebyggande sätt, vilket i sin tur bidrar till att säkerställa en robust och hållbar verksamhet.

För att säkerställa att förvaltningens verksamheter kan fortsätta att fungera även vid en kris eller störning är det viktigt att kontinuitetsplaner är aktuella och fungerar som de ska. Översyn och testning är därför nödvändiga för att identifiera eventuella brister och göra nödvändiga justeringar.

En ny årscykel för stadens tvååriga risk- och sårbarhetsanalyser inleds 2024 och förvaltningen kommer under året att arbeta med att uppdatera analysen.

Krisberedskap och civil beredskap

Förvaltningen vidareutvecklar krisledningsplan och tillhörande organisation för att säkerställa en hög beredskap. Fortsatta övningar och kunskapshöjande insatser kommer att genomföras inom området för att stå bättre rustade vid samhällsstörningar. Inom ramen för befintliga samverkansstrukturer ses behov av ökad samverkan vid oförutsedda händelser över löpande.

Förvaltningen fortsätter arbetet med stadsdelsområdets trygghetspunkt genom att utveckla rutiner och organisation för permanent beredskap för aktivering. Förvaltningen genomför aktiveringsövning av trygghetspunkter tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Hägersten-Älvsjö för att säkerställa trygghetspunktens och organisationens funktion samt för att utvärdera organisationen i samband med samhällsstörningar.

I samverkan med andra berörda förvaltningar fortsätter arbetet med att utveckla beredskapen inom stadens förskolor och boenden inom äldreomsorg. Verksamheterna ska ha ett beredskapslager för att klara sju dagars grundläggande behov. Förvaltningens köksnätverk kommer att bidra i arbetet med uppdraget för måltidsberedskap inom förskolan.

Förvaltningen avser att i samband med Stadsö-24 öva förvaltningens krigsorganisation och utifrån erfarenheter av övningen revidera det tidigare genomförda arbetet med krigsorganisation och krigsledningsplan. Krisberedskap och ökad resiliens knyter an till delmål 11.B. i Agenda 2030 om motståndskraft mot katastrofer och katastrofriskhantering.

Inköp och upphandling

Inköp till offentlig verksamhet är ett viktigt medel för att driva samhällsutvecklingen i hållbar riktning. I upphandlingar och inköp arbetar förvaltningen för att ställa krav på leverantörer. En viktig del är även arbetet med aktiv avtalsuppföljning för att motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. Krav på verksamhetens kvalitet ska vara

samma oavsett driftsform.

Vid inköp av varor och tjänster avropar verksamheterna i första hand från avtal med upphandlade leverantörer. För detta används stadens system för e-handel för inköp från anslutna leverantörer. Genom att använda det elektroniska inköpsstödet ökar förutsättningarna för att inköpen sker på rätt sätt och för att avtalstroheten gentemot leverantörer ökar. Under året ska förvaltningen arbeta aktivt för att öka andelen elektroniska inköp. Förvaltningen utreder även frågan om parkskötsel i egen regi, vilket beskrivs närmre under mål 3.6.

Redovisning av systematisk informationssäkerhet

Förvaltningen utvecklar arbetet med en god och systematisk informationshantering och arkiv, vilket ger ett effektivt stöd och bidrar till att utveckla verksamheternas kvalitet i linje med stadens kvalitetsprogram. För att säkerställa en god kännedom om gällande lagar och rutiner kommer förvaltningen arbeta för att fler chefer och medarbetare genomför stadens utbildning i informationssäkerhet och dataskydd.

Förvaltningen fortsätter att utveckla det systematiska informationssäkerhetsarbetet genom att implementera de arbetssätt som tagits fram tidigare år och som beskrivs i den lokala anvisningen. I detta arbete kommer intensifiering av genomförande av informationsklassningar inta en central del.

Förvaltningen stärker systematik, organisation och kunskap i verksamheterna avseende dataskyddsarbete och personuppgiftshantering. Ett systematiskt arbetssätt införs för att bidra till att personuppgiftshandlingen i verksamheterna sker i enlighet med gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. På så sätt fortsätter förvaltningen att genomföra insatser där dataskydd blir en integrerad del av ledningsarbetet och samtliga verksamheters kvalitetsarbete.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	30 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %	81 %	År
 Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys	100 %	100 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeuppbyggnad inom måltidsberedskap	2024-01-01	2024-12-31
 Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2024-01-01	2024-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen enskilt eller i samverkan öva aktivering av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Verksamheterna har en hög beredskap för oväntade händelser

Beskrivning

Förvaltningen utgår från de prioriteringar som framkommer i risk- och sårbarhetsanalyser för att säkerställa en god beredskap. Verksamheterna arbetar utifrån detta vidare med beredskapshöjande insatser för samhällsviktiga processer. I samverkan med övriga ansvariga aktörer säkerställs att tillräckliga beredskapslager finns på verksamheter i egen regi. Förvaltningens krisledningsarbete vidareutvecklas utifrån de lärdomar som har dragits efter tidigare kriser och verksamheterna har god beredskap för oväntade händelser. Krigsorganisation och krigsledningsplan arbetas fram i samverkan med andra förvaltningar.

En aktiv avtalsuppföljning, att motverka välfärdsbrott och att främja en sund konkurrens mellan seriösa företag är fortsatt prioriterat. Förvaltningen ska se över möjligheter till att stärka egen regi verksamheter för att säkra den lokala beredskapen samt säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter. Efter genomförda verksamhetsövergångar av verksamheter inom grupp- och servicebostäder inom LSS samt övertagande av gruppboende LSS i egen regi arbetar förvaltningen för att säkerställa en trygg övergång för brukare och medarbetare.

Förvaltningen ska säkerställa att det finns resurser och kompetens för ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhets- och dataskyddsarbete samt delad data där så är lämpligt utifrån gällande informationsklassning.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en god beredskap att tillgodose vissa grundläggande behov för stadsdelsområdets invånare
- Förvaltningens trygghetspunkt är etablerad och väl känd
- Förvaltningen har en god beredskap för att upprätthålla dess samhällsviktiga verksamhet
- Verksamheter, oavsett driftform, bidrar till god kvalitet och måluppfyllelse
- Arbetet med informationssäkerhet och dataskydd sker systematiskt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen implementerar lokala styrdokument såsom årshjul och rutiner avseende dataskyddsfrågor	2024-01-01	2024-12-31
Förvaltningen levererar tidigare arkivbildning till Stadsarkivet och arkivlokalerna godkänns	2024-01-01	2024-12-31
Förvaltningen ökar chefernas kompetens i krisledning, beredskap och krigsorganisation	2023-01-01	2024-12-31
Genomföra informationsklassningar enligt Ledningens genomgång för informationssäkerhet	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom arbete med situationell- och

social prevention.

Social prevention

För att stärka det förebyggande arbetet och den sociala preventionen i stadsdelsområdet har fältassistenter anställts och verkar förebyggande och uppsökande i stadsdelsområdet. Fältassistenterna samverkar med fritidsgårdarna och andra relevanta aktörer.

Förskolan är en skyddsfaktor för barn och nämndens verksamheter arbetar för att öka andelen inskrivna barn i förskolan. Förvaltningen fortsätter att prioritera uppsökande verksamheter så som introduktionsförskola, öppen förskola och att genom andra strukturerade metoder arbeta för att för att nå fler vårdnadshavare och familjer.

I syfte att verkar för goda uppväxtvillkor för barn och unga samt att minska risker i uppväxtmiljön och i närområdet samverkar förvaltningen inom ramen för Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF) som grundas på gemensamt framtagna fokusområden utifrån Stockholmsenkätens resultat.

Förvaltningen arbetar tillsammans med polisen och kriminalvården inom ramen för modellen *Trefas* och arbetet vidareutvecklas i samverkan med syftet att minska det dödliga skjutvapenvåldet.

Stadsdelsförvaltningen genomför årligen trygghetsvandringar där medborgare i stadsdelsområdet bjuds in för att delge sina synpunkter gällande otrygghetsfaktorer i områdena. Arbetet med trygghetsvandringar syftar till att uppfylla målet 16.7 i Agenda 2030 om lyhörda, inkluderande, deltagarbaserat och representativt beslutsfattande.

Lokal samverkansöverenskommelse med polisen

Inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen (SÖK) mellan stadsdelsförvaltningen, lokalpolisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret revideras årligen den lokala lägesbilden och gemensamma prioriteringar tas fram. Prioriteringarna rör både åtgärder på särskilda platser och sociala åtgärder till specifika målgrupper. Regelbunden avstämning sker med polisen för att följa lägesbilden kopplad till trygghet och brott. Syftet med avstämningarna är att i ett tidigt skede vidta åtgärder för att förebygga och minska problem. Stadens trygghetsprogram ligger till grund för utvecklingsarbetet. De brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder som genomförs ska bygga på orsaksanalyser, lokala omständigheter samt på forskning och beprövad erfarenhet.

Förvaltningens övergripande brottsförebyggande råd, SkarpBrå, tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden i stadsdelarna, verkar för ökad trygghet och minskad brottslighet i stadsdelsområdet utifrån den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen. Under 2024 kommer arbete med att utveckla och förtydliga strukturer, för såväl styrgruppen som de lokala råden, att genomföras.

Arbetet inom samverkansöverenskommelsen syftar till att uppfylla huvudmålet 16 i Agenda 2030 om fredliga samhällen och delmålet 16.1 om att minska våld och dödligt våld.

Platssamverkan

Förvaltningen bedriver ett kontinuerligt arbete med platssamverkan sedan många år tillbaka i

områdena Skarpnäcksfältet och Bagarmossen inom ramen för Skarpnäckslyftet. Vidareutveckling av Skarpnäckslyftets metod, struktur och uppföljning sker i samverkan med berörda aktörer.

I platssamverkan ingår bland annat kommunala bostadsbolagen, föreningar, polisen, stadens mobila ordningsvakter, Nytida, MTR och Stiftelsen På Rätt Väg. Kontakter upprätthålls också med det lokala civilsamhället inom ramen för platssamverkan.

Från förvaltningen deltar även vid behov företrädare för fritidsgårdar, fältassistenter och social insatsgrupp (SIG). De utmaningar som finns och har funnits i områdena har medfört att insatserna framförallt inriktats mot att skapa en vuxennärvaro samt att skapa meningsfulla aktiviteter för ungdomar. Vid behov görs orosanmälan till socialtjänsten.

Förvaltningen har tidigare, tillsammans med andra aktörer, sökt trygghetsinvesteringsmedel för insatser i den fysiska miljön kopplat till behov som har identifierats inom ramen för platssamverkan.

I syfte att utveckla arbetet med platssamverkan och preventivt arbete har förvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna i Farsta och Enskede-Årsta-Vantör sökt medel från BRÅ för att utveckla konceptet med Trygghet på karta där otrygghetsfaktorer läggs in och systematiseras för att tidiga mönster ska kunna upptäckas och relevanta åtgärder vidtas.

Arbetet med platssamverkan syftar till att uppfylla mål 16 i Agenda 2030 om fredliga samhällen och delmålet 16.1 om att minska våld och dödligt våld.

Välfärdsbrott och otillåten påverkan

Såväl välfärdsbrott som otillåten påverkan är brottslighet som har systemhotande karaktär och det förvaltningen ser vikten av ett ökat fokus för att motverka och förebygga brottsligheten. Förvaltningen fortsätter att arbeta med att minska risken och förebygga välfärdsbrott och otillåten påverkan genom att öka medvetenheten och kunskapen hos medarbetarna samt vidareutveckla rutiner för att identifiera och hantera avvikelser. Arbetet bedrivs genom skyddsdialoger och kunskapshöjande insatser i relevanta delar av förvaltningens verksamheter.

Förvaltningen strävar efter att arbeta strukturerat för att systematiskt öka kompetensen, förbättra kontrollåtgärderna och utveckla riskprofileringen där olika faktorer vägs in för att minimera risken för välfärdsbrott och otillåten påverkan. Arbetet sker i aktivt samarbete med andra förvaltningar i staden.

Arbetet med välfärdsbrott och otillåten påverkan syftar till att uppfylla målen 16.5 om att väsentliga minska alla former av korrupcion och mutor och att bygga upp effektiva och transparenta intuitioner och ansvarsutkrävande på alla nivåer 16.6 i Agenda 2030

Ökad trygghet i utemiljön

I syfte att uppfylla mål 11, hållbara städer och samhällen, i Agenda 2030, fortsätter förvaltningen arbetet med att parker och grönområden ska vara trygga, välskötta, tillgängliga och inkluderande. Tryggheten stärks genom till exempel ändamålsenlig belysning, beskärning av buskage men även utsmyckning. Vid de planerade parkupprusningarna under året kommer hänsyn tas till tillgänglighetsskapande åtgärder. Medborgardialog genomförs i samband med

parkupprustningar där fokus på barns delaktighet prioriteras. Nämnden ansöker om trygghetsinvesteringsmedel för ny hundrastgård på Nytorps gårde samt för trygghetsåtgärder på en parkyta vid Sportflygargatan i anslutning till Stockholmsbems bestånd och Matparken i Skarpnäck.

Trygga, säkra och välskötta parker som alla invånare kan nyttja bidrar också till genomförandet av mål 5, jämställdhet, i Agenda 2030. Det är viktigt att flickor och pojkar samt kvinnor och män kan nyttja stadsdelsområdets parker på lika villkor, därför tas jämställdhetsperspektivet i beaktning vid planering och upprustning av parker, spontanidrottsytor med mera.

Skarpnäcks, Enskede-Årsta-Vantörs och Farstas stadsdelsnämnder har idag parkskötsel upphandlat och arbetet utförs av privata aktörer. Under 2023 påbörjade Farsta stadsdelsnämnd en utredning om att utföra parkskötseln i egen regi. Under 2024 ska även Enskede-Årsta-Vantörs och Skarpnäcks stadsdelsnämnder utreda frågan. Målsättningen ska vara att komma igång med verksamhet i egen regi så fort som praktiskt, ekonomiskt och avtalsmässigt möjligt. De tre nämnderna ska samarbeta i själva utredningsarbetet. De ska också titta på möjliga samverkansområden när driften utförs i egen regi – lokaler, maskiner, specialistfunktioner et cetera.

Förvaltningen samverkar med andra förvaltningar kring uppdraget att tillgängliggöra stadens naturreservat med rekreativa värden samt tillgängliggöra naturreservaten för personer med funktionsnedsättningar och för människor som inte sedan tidigare har kunskap om naturen och dess värde för hälsosam rekreation. Arbetet med att utveckla Flatenområdet till ett besöksmål årets runt fortsätter genom att bland annat tillföra nya skyltar vid reservatets entréer samt genom kommunikation synliggöra de aktiviteter som naturreservaten erbjuder. Samverkan med berörda förvaltningar inom staden fortsätter gällande utveckling av Lilla Sickla. Förvaltningen samverkar med kulturförvaltningen gällande historiska skyltar bland annat vid de nyfunna hållristningarna på Nytorps gårde.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	80 %	79 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	76 %	73 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och samtliga stadsdelsnämnder, fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Förebyggande arbete ökar tryggheten

Beskrivning

Utgångspunkten för förvaltningens trygghets- och brottsförebyggande arbete är situationell- och social prevention. Trygghetsvandringar bidrar till ökad trygghet genom riktade insatser och åtgärder baserade på invånarnas behov och önskemål samt gemensam dialog med berörda aktörer. Den lokala samverkansöverenskommelsen med Polisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret ligger till grund för planering av gemensamma insatser riktade mot vissa platser och målgrupper. Stadsdelsområdets övergripande brottsförebyggande forum, SkarpBrå, och de lokala brottsförebyggande råden är tillsammans viktiga aktörer för att bidra till förutsättningar för ökad trygghet. Förvaltningen kommer tillsammans med andra aktörer att ha fortsatt fokus på Skarpnäcksfältet och Skarpnäcks torg utifrån platssamverkan.

Förvaltningen kommer att fortsätta med samverkan med föreningar som har verksamhet för barn och unga i stadsdelsområdet för att bibehålla en gemensam grund för informationsutbyte och verksamhetsutveckling.

Förvaltningens förebyggande verksamheter för barn och ungdomar bidrar till ökad trygghet, exempelvis genom ökade öppettider på fritidsgårdarna, uppsökande verksamhet för barn som inte är inskrivna i förskolan och genom fältassistenter. Detta beskrivs närmare under inriktningsmål 1. Under samma inriktningsmål beskrivs även socialt arbete gentemot andra målgrupper som till exempel personer som utsätts för våld i nära relation, personer som vill lämna en kriminell livsstil och stadsdelsmammor som arbetar uppsökande mot kvinnor i sitt eget bostadsområde.

Förväntat resultat

- Invånarna upplever en ökad trygghet
- Andelen som enligt trygghetsmätningen känner oro för att gå ut på kvällen i sitt bostadsområde minskar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämndens verksamheter arbetar förebyggande mot bedrägeribrott mot äldre och personer med funktionsnedsättning	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Parker och grönområden är trygga, välskötta, tillgängliga och inkluderande

Beskrivning

Förvaltningens arbete med att utveckla parker och grönområden i nära samverkan med engagerade invånare, föreningar och stadens förvaltningar och bolag fortsätter. Den uppdaterade lokala parkplanen är ett viktigt underlag för prioriteringar och inriktning i arbetet. Tillgänglighetsfrågorna genomsyrar verksamhetsplaneringen och är en naturlig del i det dagliga arbetet i parker, grönområden och naturreservat. Samverkan med invånarna fortsätter,

bland annat genom möjligheten att teckna brukaravtal och att odla på parkmark. Förvaltningen arbetar aktivt med kravspecifikationer samt att ställa kompetenskrav på naturskötsel.

Förväntat resultat

- Parker och grönområden tas om hand, utvecklas och är uppskattade platser att vistas i.
- Parker och grönområden upplevs som trygga och inkluderande.
- Tillgängligheten till parker, grönområden, strandbad och naturreservat ökar för personer med funktionsnedsättning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Anlägga en ny hundrastgård på Nytorps gärde.	2024-01-01	2024-12-31
Förvaltningen säkerställer att tillgänglighetsperspektivet beaktas vid byte av parkbänkar.	2024-01-01	2024-12-31
Inventera uppdragningsbehovet av befintliga plaskdammar.	2024-01-01	2024-12-31
Utreda möjligheter till parkdrift i egen regi samt utformning av eventuell samverkan med övriga stadsdelsförvaltningar i region östra söderort.	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att utveckla förvaltningens demokratiarbete och öka kunskapen om mänskliga rättigheter inom nämndens verksamheter. Invånarnas förslag och synpunkter tas tillvara och arbetssätt för medborgardialoger och medborgarbudgetar vidareutvecklas. Invånarna får en likvärdig service och blir väl bemötta. Samverkan med civilsamhället stärks och omfattar flera områden. Förvaltningen nyttjar internationella samarbeten och samverkansytor.

Arbete för ökad lokal demokrati

Förvaltningen fortsätter arbetet med att stärka den lokala demokratin genom att möjliggöra ökat deltagande och inflytande från invånarna. Genomförande av medborgarbudget, olika former av medborgardialoger och kunskapshöjande insatser gällande medborgarförslag är exempel på planerade åtgärder som bidrar till att öka delaktighet och som stärker tilliten till det demokratiska systemet. Utgångspunkten för förvaltningens aktiviteter i det lokala demokratiarbetet knyter an till stadens kvalitetsprogram genom att ha stockholmarnas fokus och bidra till öppenhet.

Förvaltningen fortsätter att främja öppna och välbesökta stadsdelsnämndssammanträden som forum för möten mellan invånare och politiker för att ytterligare stärka delaktighet, insyn och tillit. Det lokala pensionärsrådet och funktionshinderrådet är fortsatt viktiga aktörer i att synliggöra och representera olika gruppers intressen i samhället.

Förvaltningen är tillgänglig för invånarna som bemöts på ett respektfullt och icke-diskriminerande sätt. Frågor och synpunkter tas om hand och besvaras. Avseende de frågor där nämnden inte har rådighet vägleder förvaltningen så att frågor och synpunkter omhändertas.

Agenda 2030

Nämndens kärnverksamheter bidrar på flera sätt till att uppfylla ett stort antal av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Under relevanta verksamhetsområdesmål redogörs för lokala utvecklingsmöjligheter samt vilka åtgärder och aktiviteter som förvaltningen prioriterar under året för att bidra till att staden uppnår de globala målen.

Förvaltningens arbete med Agenda 2030 stärks genom att alla enheter i sina verksamhetsplaner identifierar lokala behov och utmaningar och beskriver vilka åtgärder som planeras för att bidra till att uppfylla de mål som valts ut.

Kommunikationen med invånarna vidareutvecklas för att synliggöra hur nämndens verksamheter bidrar till arbetet med att uppnå de globala målen. Förvaltningen analyserar vilka befintliga samarbeten som behöver utvecklas och inventerar behov av ytterligare samverkan för att stärka arbetet med Agenda 2030.

Mänskliga rättigheter

Nämndens verksamheter ska vara fria från all form av rasism och diskriminering. Invånare ska behandlas på ett likvärdigt sätt oavsett bakgrund, ålder, funktionsförmåga, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Jämlikhetsarbetet utgår från ett normkritiskt förhållningssätt. Kunskapen om hbtqi-personers rättigheter ska öka inom verksamheterna.

Jämställdhet

Förvaltningen arbetar för att främja jämställdhet inom organisationen såväl som inom nämndens verksamheter. Könsuppdelade resultat analyseras och åtgärder vidtas om omotiverade skillnader mellan könen identifieras. Analyserade könsuppdelade resultat ska utgöra grund för enheternas arbete med verksamhetsplan. Jämställdhetsanalyser ska redovisats i relevanta beslutsunderlag till stadsdelsnämnden.

Förvaltningens förskolor fortsätter arbetet med att säkerställa jämställdhet inom verksamheterna. Fritidsverksamheterna arbetar utifrån stadens strategi för fritids- och ungdomsgårdar, där fokus på jämställdhet ingår. Verksamheten arbetar aktivt för att nå fler flickor. Socialtjänsten och utförarverksamheter arbetar mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer genom att våldsutsatta personer uppmärksammas och får stöd, skydd och hjälp. Förvaltningen beaktar jämställdhetsperspektivet vid planering och upprustning av parker och spontanidrottsytor i syfte att utforma platser som lockar fler flickor och kvinnor till fysisk aktivitet.

Som arbetsgivare bidrar förvaltningen till ökad jämställdhet genom att erbjuda goda möjligheter att kombinera föräldraskap och arbetslivet.

Barns rättigheter

Förvaltningen arbetar på många sätt för barns rättigheter i enlighet med lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter samt *Program för barnets rättigheter och inflytande 2018–2022*. Förvaltningens har en barnrättssamordnare vars uppdrag är att stödja avdelningarnas arbete med barns rättigheter.

Utbildningen i förskolan styrs av skollagen och läroplan för förskolan (Lpfö 18). Skollagen reglerar bland annat vilka rättigheter och skyldigheter barn och deras vårdnadshavare har.

Läroplanen beskriver förskolans värdegrund, vad barnen ska få möta under sin tid i förskolan och vilket ansvar rektor, förskollärarna och arbetslaget har. Enligt läroplanen ska utbildningen spegla de värden och rättigheter som uttrycks barnkonventionen. Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter. Förskolan har ett ansvar för att motverka könsönnsömligheter som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Förskolan organiserar utbildningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans. Barnen får pröva och utveckla sina förmågor och intressen med samma möjligheter och på lika villkor, oberoende av könstillhörighet. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans får rätt stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar.

Förvaltningens socialtjänst har barnrättsambassadörer som ingår i ett barnrättsnätverk. Ambassadörerna ansvarar för att utveckla arbetet med barns rättigheter på respektive enhet. För fjärde året i rad planerar socialtjänsten en barnrättsvecka med lokala aktiviteter. Detta görs i samband med socialförvaltningens barnrättsvecka som bland annat sänder digitala webinarier som rör barnrättsfrågor. De lokala aktiviteterna ordnas av socialtjänstens barnrättsambassadörer och syftar till att uppmärksamma barns rättigheter på olika sätt.

Förebyggande och tidiga insatser ges bland annat genom en lokal samordnare som arbetar med att förhindra rekrytering in i kriminalitet för barn och unga i riskzon (LoSam). Målet är bland annat att minska det framtida behovet av mer ingripande insatser, exempelvis placeringar utanför hemmet eller social insatsgrupp (SIG).

Arbetsätt med syfte att beakta barnrättsperspektivet i samtliga ärenden som berör barn stärks och utvecklas löpande inom socialtjänsten. Barn och unga ska delges information, göras delaktiga under utredningsprocessen och i utformningen av insatser som rör dem. Förvaltningen följer socialförvaltningens rekommendationer i implementeringen av användandet av Viewpoint. Viewpoint är ett digitalt verktyg för att öka barn och ungas delaktighet och inflytande i samtalen med socialtjänsten. Insatser som ges i vuxen- och barnärenden ska samordnas och hänsyn till barnrättsperspektivet ska alltid beaktas i ärenden där en förälder eller vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten. Arbetet utgår från ett familjeorienterat arbetsätt som syftar till att säkerställa ett tydligt barnrättsperspektiv. Arbetsättet vidareutvecklas bland annat genom projektet ”Ingen ska lämnas utanför”, ett projekt som löper under tre år med målsättning att på lång sikt bryta negativa konsekvenser av barnfattigdom och motverka ärftlighet av ekonomisk utsatthet. Under 2023 har en arbetsgrupp även vidareutvecklat det familjeorienterade arbetsättet till att inkludera stöd till våldsutövare i familjer. Arbetet fortsätter under 2024.

Barnkonsekvensanalyser görs i flera av förvaltningens verksamheter för att beslut och åtgärder ska följa lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Under året planerar förvaltningen även att tjänsteutlåtanden i form av exempelvis remissvar och svar på skrivelser ska innefatta barnkonsekvensanalyser. En arbetsgrupp kommer att få i uppdrag att ta fram en rutin för detta.

Nationella minoriteters rättigheter

Arbetet med att säkerställa nationella minoriteters rättigheter fortgår i enlighet med

Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter och Stockholms stads strategi för romsk inkludering, vilket beskrivs under relevanta verksamhetsmål.

Flerspråkighet hos barn uppmuntras inom förskolorna. Barn som tillhör nationella minoriteter erbjuds barnomsorg enligt gällande lagstiftning. Barn som talar eller har anknytning till ett nationellt minoritetsspråk har rätt till förstärkt språkstöd inom utbildningen. Förskolorna fortsätter främja barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna språket.

Socialtjänsten arbetar för att säkerställa stödbehovet hos barn som är placerade utanför hemmet gällande deras rätt till sitt minoritetsspråk och -kultur. Barn och unga som placeras i familjehem ska ges möjlighet att behålla sin identitet och sitt ursprung. Vårdnadshavares önskemål tas tillvara så länge det inte strider mot barnets behov.

Arbetet med det sociala investeringsfondsprojektet "Brobygggarverksamhet på stadsdelsförvaltning" fortgår i samverkan med bland andra socialförvaltningen. Brobyggarna ska bidra till att vara en länk mellan romer och socialtjänst generellt och är inte avgränsat till ett visst verksamhetsområde inom socialtjänsten. Brobyggarna bedriver uppsökande arbete bland romer, framför allt kvinnor, som har behov av information och samhällsvägledning. Romer har möjlighet att få stöd av brobyggare i kontakten med socialtjänsten, oavsett stödbehov.

Förvaltningen sprider information om äldreomsorgen på de olika minoritetsspråken. Äldreförvaltningens informationsblad om nationella minoriteter lämnas till individer i samband med ansökan om insatser. Utsedda spjutspetsar stärker biståndshandläggarnas kompetens om målgruppen och deltar i stadsövergripande nätverksmöten. Kunskapshöjande insatser genomförs inom samtliga verksamheter, dels genom information om nationella minoriteter och deras rättigheter, och dels genom att uppmärksamma minoriteternas flaggdagar. Syftet är att medvetandegöra medarbetare om de nationella minoriteternas språk och kultur. Den judiska minoriteten sakar etablerad dag och uppmärksammas därför vid den judiska påsken.

Äldreomsorgens förebyggande verksamhet står i kontinuerlig kontakt med representanter från minoritetsföreningarna i stadsdelsområdet för att diskutera eventuella behov, intressen och önskemål. Vidare erbjuder förebyggande verksamheten aktiviteter på finska för finsktalande romer och sverigefinnar genom caféverksamhet, som drivs i samverkan med övriga förvaltningar inom region östra söderort. Verksamheten har ett samarbete med tornedalningar som går ut på att bistå föreningen med att marknadsföra sina aktiviteter på sociala medier och på stadens hemsida. Vidare arrangerar aktivitetscentret återkommande promenadaktiviteter för sverigefinnar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel med förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där man bor	38 %	38 %	År

Nämndmål: Verksamheterna är välkomnande, jämställda och demokratiska

Beskrivning

Nämndens verksamheter arbetar för att stärka mänskliga rättigheter genom att vidareutveckla arbetet med jämställdhet, jämlikhet, nationella minoriteter och barns rättigheter. Förvaltningen arbetar för att uppfylla de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Lokala utvecklingsområden identifieras och åtgärder planeras för att bidra till ökad måluppfyllelse av de globala målen. Förvaltningen analyserar vilka befintliga samarbeten som behöver utvecklas och inventerar behov av ytterligare samverkan för att stärka arbetet med Agenda 2030. Invånare har möjlighet att lämna medborgarförslag och medborgardialoger genomförs i hög utsträckning. Förvaltningen söker aktivt internationella samverkansytter.

Förväntat resultat

- Jämställdhetsanalys finns med i relevanta beslutsunderlag till nämnden
- Barnkonsekvensanalyser inkluderas i relevanta beslutsunderlag till nämnden
- Antalet verksamheter som är hbtqi-certifierade ökar
- Medarbetares kunskap om nationella minoriteters rättigheter ökar
- Arbetet med hållbarhetsmålen i Agenda 2030 stärks genom identifiering av lokala utvecklingsområden inom stadsdelsnämndens verksamheter och inom stadsdelsområdet
- Invånare har fler möjligheter till lokalt demokratiskt inflytande

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
För att öka det lokala demokratiska inflytandet genomförs medborgarbudget under året	2024-12-31	2024-12-31
Förvaltningen genomför insatser för att öka invånarnas kunskap om medborgarförslag	2024-01-01	2024-12-31
Påbörja implementering av stadens nya program om mänskliga rättigheter	2023-01-01	2024-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska stärka kommunikationen med invånarna om det som görs för och erbjuds stockholmarna för att bidra till ökat förtroende för förvaltningen.	2024-01-01	2024-12-31

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Skarpnäcks stadsdelsnämnds budget för år 2024 är netto 1 328,7 mnkr. Investeringsbudgeten är 20,1 mnkr.

Driftbudgeten fördelas till stadsdelsnämnden med hjälp av olika fördelningsnycklar. Nämnden bedriver verksamhet inom tilldelad budget och kan vid behov göra omfördelningar. Syftet med omfördelningar är att möta verksamhetens behov.

Driftbudgetens fördelning på nämndens verksamhetsområden framgår nedan:

Verksamhetsområden, mnkr	VP 2024 Kostnader	VP 2024 Intäkter	VP 2024 Netto	Nettoprognos T2 2023	Bokslut 2022
Nämnd- och förvaltningsadministration	45,4	2,6	42,8	40,0	42,3
Individ- och familjeomsorg	178,6	26,8	151,8	144,1	138,7
<i>varav barn- och ungdom</i>	<i>102,8</i>	<i>14,6</i>	<i>88,2</i>	<i>86,8</i>	<i>79,5</i>
<i>varav vuxna</i>	<i>28,2</i>	<i>1,5</i>	<i>26,7</i>	<i>21,7</i>	<i>25,5</i>
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>45,6</i>	<i>8,7</i>	<i>36,9</i>	<i>35,8</i>	<i>33,3</i>
<i>varav nyanlända</i>	<i>2,0</i>	<i>2,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,2</i>	<i>0,4</i>
Stadsmiljö	21,0	3,5	17,5	19,5	18,9
Avskrivning (stadsmiljöverksamhet)	9,5	0,0	9,5	10,1	8,4
Internränta (stadsmiljöverksamhet)	2,8	0,0	2,8	0,6	0,5
Förskoleverksamhet	303,6	26,8	276,8	258,2	249,1
Äldreomsorg	461,4	65,0	396,4	370,2	351,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	340,3	14,0	326,3	302,5	299,4
Barn, kultur och fritid	28,2	3,5	24,7	26,8	21,2
Arbetsmarknadsåtgärder	11,8	1,5	10,3	8,8	7,5
Ekonomiskt bistånd	71,8	2,0	69,8	68,6	68,3
<i>varav handläggning</i>	<i>20,2</i>	<i>0,0</i>	<i>20,2</i>	<i>18,9</i>	<i>19,8</i>
Summa	1474,4	145,7	1328,7	1249,9	1205,2

Nämnd- och förvaltningsadministration

Budget för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 42,8 mnkr vilket motsvarar 3,2 procent av nettobudgeten. I förhållande till år 2023 är detta en ökning med 2,5 mnkr. En del av förvaltningens reserv är placerad här med 2,0 mnkr. Utan reserven är budget 40,8 mnkr och utgör 3,1 procent av nettobudgeten.

Individ- och familjeomsorg

Budgeten för individ- och familjeomsorg uppgår till 151,8 mnkr. I förhållande till 2023 är detta en ökning om 9,0 mnkr. En del av förvaltningens reserv är placerad här med 4,0 mnkr.

Verksamhetsområdet barn och ungdom har en budget på 88,2 mnkr. I förhållande till 2023 är detta en ökning om 5,4 mnkr.

Verksamhetsområdet vuxna, missbruk har en budget på 26,7 mnkr. I förhållande till 2023 är detta en ökning om 2,4 mnkr.

Verksamhetsområdet socialpsykiatri har en budget på 36,9 mnkr. I förhållande till 2023 är detta en ökning om 1,6 mnkr.

Verksamhetsområdet nyanlända har en budget på 0 mnkr. I förhållande till 2023 är detta en minskning om 0,4 mnkr.

Ekonomiskt bistånd

Budgeten för ekonomiskt bistånd och handläggning uppgår sammantaget till 69,8 mnkr. I förhållande till år 2023 är detta en ökning om 2,4 mnkr.

Budgeten baseras på ett genomsnittligt medelbidrag på 11200 kr och 350 hushåll per månad, vilket innebär en ökning av medelbidraget och en minskning av antalet hushåll jämfört med föregående år. Avvägningen görs med anledning av att beloppen för riksnormen räknas upp för samtliga poster med 8,7 procent jämfört med riksnormen för 2023.

Arbetsmarknadsåtgärder

Budgeten för arbetsmarknadsåtgärder uppgår till 10,3 mnkr. I förhållande till 2023 är detta en minskning om 0,3 mnkr. Hälften av nettobudgeten avser feriearbetare och ambitionen är att erbjuda 560 ungdomar feriearbete under år 2024.

Stadsmiljöverksamhet

Budgeten för stadsmiljöverksamhet uppgår till 17,5 mnkr. I förhållande till 2023 är detta en ökning med 0,3 mnkr.

Driftbudgeten för stadsmiljö ska finansiera kostnader för skötsel och underhåll samt renhållning av parker, naturområden, parkvägar och naturreservat.

Förskoleverksamhet

Budgeten för förskoleverksamhet uppgår till 276,8 mnkr, vilket innebär en ökning från 2023 med 6,1 mnkr. Då fördelningen av grundschablonen baseras på det antal barn som var inskrivna våren 2023 och Swecos befolkningsprognos visar på att antalet barn väntas minska under 2024 beräknar nämnden att medel kommer att återföras till staden.

Grundschablonen från kommunfullmäktige är höjd med 4 procent, beloppen redovisas i bilaga 2:1. Av schablonen kommer 80 procent att fördelas till resultatenheterna. Under året kommer avläsning av prestationer att ske månadsvis.

I budgeten för förskola är 15,4 mnkr avsatta till barn i behov av stöd. Av dessa kommer 11,4 mnkr fördelas till resultatenheterna efter bedömning utifrån behov. I budgeten ingår också kostnader för öppna förskolor om 2,8 mnkr.

Äldreomsorg

Budgeten för äldreomsorg uppgår till 396,4 mnkr. I förhållande till 2023 är det en ökning med 5,9 mnkr. En del av förvaltningens reserv är placerad här med 6,0 mnkr.

Ersättningen för kommunal hemtjänst är uppräknad med 3,7 procent. Till utförare i enskild regi är ersättningen 2,5 procent högre för att kompensera för att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte enskilda utförare har. Ersättningen för avlösning och ledsagning räknas upp med 3,7 procent. Ersättningen till dagverksamhet räknas upp med 3,7 procent.

Ersättning för vård och omsorgsboende är indexuppräknad med 4,6 procent. Ersättningen för lokalschablonen har räknats upp med 9,3 procent.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Budgeten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppgår till 326,3 mnkr. I förhållande till budget 2023 är det en ökning med 22,1 mnkr. Ökningen förklaras främst av fler insatser inom det rörliga anslaget, så kallade prestationer. Budgeten är baserad på antal prestationer per höstmätningen i augusti 2023.

För barn- och vuxenboende, daglig verksamhet, korttidsboende och korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS är både schablonen och pengens höjd med 3,7 procent. Dessa utgår fr.o.m. 1 juli 2024 också för korttidsvistelse på dagtid. Ersättningen för hemtjänst är uppräknad med 3,7 procent. Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB) från försäkringskassan ökar med 2,5 procent. Ersättningen för avlösning och ledsagning är uppräknad med 3,7 procent.

Barn, kultur och fritid

Budget för barn, kultur- och fritidsverksamhet uppgår till 24,7 mnkr. I förhållande till 2023 är det en ökning om 2,7 mnkr. I budgeten ingår finansiering av sommarkolloverksamhet, fritidsgårdar och Kulturhuset. Även föreningsbidrag på 0,9 mnkr är inkluderat i budgeten.

Investeringar

Nämnden har tilldelats 20,1 mnkr för investeringar varav 18,5 mnkr för stadsmiljöinvesteringar och 1,6 mnkr för inventarier och maskiner. I det ingår medel för tillgänglighetsåtgärder och reinvesteringar. Under 2022 har dialog och planering genomförts inför upprustning av Skarpaby lekpark. Ombyggnaden påbörjades under slutet av 2022 och etapp 1 blev klart under hösten 2023. Etapp 2 påbörjas under våren 2024 och parken beräknas vara färdigupprustad hösten 2024. Kostnaden för upprustningen beräknas uppgå till 13 mnkr för år 2024.

Resterande medel, 5,5 mnkr, avser mindre stadsmiljöinvesteringar 4,5 mnkr och tillgänglighetsåtgärder 1,0 mnkr. Dessa kommer att användas till att arbeta vidare med utveckling av parker och naturområden utifrån den lokala parkplanen och att förbättra tillgängligheten i den fysiska utemiljön, till exempel i lekparken och parkvägsnätet.

Investeringar, mnkr	VP 2024
Upprustning av Skarpaby lekpark	13
Mindre investeringar	4,5
Tillgänglighetsåtgärder	1,0
Maskiner och inventarier	1,6
Summa	20,1

Resultatenheter

Förskola

I enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning ska nämnden i verksamhetsplanen fastställa vilka enheter som ska utgöra resultatenheter. För närvarande finns fyra

resultatenheter inom förskolans verksamhetsområde. De är Kärrtorps förskoleenhet, Hammarbyhöjden-Björkhagens förskoleenhet, Skarpnäcksfältets förskoleenhet samt Bagarmossens förskoleenhet. Antalet barn i förskoleålder minskar inom stadsdelsområdet och Kärrtorps förskoleenhet och Hammarbyhöjden-Björkhagens förskoleenhet behöver skapa förutsättningar för att säkerställa ekonomisk och verksamhetsmässig bärighet.

Förvaltningen föreslår att nämnden i samband med verksamhetsplanen beslutar om att Hammarbyhöjden- Björkhagens förskolor slås samman med Kärrtorps förskolor. Den nya resultatenheten bildar *Norra Skarpnäcks förskoleenhet* och leds av en rektor tillsammans med biträdande rektorer. Nedan förskolor föreslås ingå in den sammanslagna resultatenheten:

1. Åkervägen
2. Skördevägen
3. Långe Erik
4. Fyrbåken
5. Vintergatan
6. Ankaret
7. Björken
8. Ängen (tillfällig förskolepaviljong till och med 2024-06-30, därefter avveckling)
9. Understenshöjden
10. Sjöfararen
11. Linden
12. Eken
13. Karlskronavägen (ny förskola från och med 2024-07-01).

Budgetjusteringar

Belopp i mnkr	Begärt belopp
Trygghetsskapande åtgärder	2,4
Åtgärder inom naturreservaten	2,0
Investeringsmedel för biologisk mångfald	1,4
Klimatinvesteringar	2,9
Summa	8,7

Medel för trygghetsskapande åtgärder

Nämnden söker medel för ny hundrastgård på Nytorps gårde samt för trygghetsskapande åtgärder på en parkyta vid Sportflygargatan i anslutning till Matparken i Skarpnäck.

Nämnden ansöker om 2,4 mnkr för investering i trygghetsskapande åtgärder.

Medel för åtgärder inom naturreservaten

Nämnden söker medel för skyltning i Flatens naturreservat och i Nackareservatet.

Nämnden ansöker om 2,0 mnkr för investeringsåtgärder inom naturreservaten.

Medel för biologisk mångfald

Nämnden ansöker om medel för biologisk mångfald för skötselåtgärder av tallar, uppförande

av småskaliga gröna tak- och väggar samt för insektshotell, holkar, skyltar för ökad förståelse av biologisk mångfald och trädåtgärder i enlighet med vad som föreslås i de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen.

Nämnden ansöker om 1,4 mnkr investeringsmedel för biologisk mångfald.

Medel för klimatinvesteringar

Nämnden ansöker om medel för klimatinvesteringar för klimatanpassningsåtgärder så som anläggning av pergola och dricksvattenfontän i Brandparken och Tidaholmsparken samt åtgärder på förskolor. Därutöver söks medel för installation av luftvärmepump i Skarpa By lekpark och i lokaler vid Flatenbadet samt för utbyte till LED.

Nämnden ansöker om 2,9 mnkr för klimatinvesteringar.

Ombudgetering av klimatinvesteringsmedel

Nämnden har för 2023 erhållit klimatinvesteringsmedel om 0,3 mnkr för fossilfri trädgårdsskötsel. Genomförandet har försenats på grund av omständigheter som varit utanför stadsdelsförvaltningens kontroll. Förvaltningen kommer därför att föreslå för nämnden att ansöka om en ombudgetering om 0,3 mnkr av investeringsmedel till 2024 i samband med verksamhetsberättelsen 2023.

Omslutningsförändringar

Belopp i mnkr	Kostnader	Intäkter	Avser
Nämnd- och förvaltningsadministration	2,6	2,6	Hysesintäkt, statsbidrag
Individ- och familjeomsorg	25,1	25,1	Se nedan rader
varav barn- och ungdom	13,8	13,8	Statsbidrag, hyresintäkter
varav vuxna	0,6	0,6	Statsbidrag, avgifter
varav socialpsykiatri	8,7	8,7	Hysesintäkter, försäljning av verksamhet, statsbidrag
varav nyanlända	2	2	Statsbidrag
Stadsmiljö	3,5	3,5	Intäkter arrende
Förskola	4,2	4,2	Statsbidrag
Äldreomsorg	53,2	53,2	Försäljning av verksamhet, hyresintäkter, avgifter
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	12,6	12,6	Hysesintäkter, försäljning av verksamhet, assistansersättning
Barn, kultur och fritid	3,5	3,5	Hysesintäkter, försäljning av verksamhet, mm
Arbetsmarknadsåtgärder	0	0	
Ekonomiskt bistånd	0,2	0,2	Statsbidrag
Ekonomiskt bistånd handläggning	0	0	
Summa	104,9	104,9	

Medel för lokaländamål

Förskolor

För 2024 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyreskostnaden som ligger i intervallet 2 054–2 500 kr/kvm och med 40 procent av hyreskostnaden i intervallet mellan 2 501 – 3 000 kr/kvm. För hyresnivåer över 3 000 kr/kvm och år utgår inget bidrag.

Bidrag utgår för högst 10 kvm per inskrivet Stockholmsbarn och fördelas via budgetjustering. För 2024 beräknas bidraget till nämnden bli 3,0 mnkr.

Övriga ekonomiska redovisningar

Personalomkostnadspålägg

Stadens nämnder betalar lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkring och pensioner genom ett personalomkostnadspålägg som läggs på lönesumman. För arbetstagare födda 1957 och senare har detta beräknats till 46,4 procent för år 2024. Pålägget för pensionärer födda år 1956 eller tidigare är 16 procent.

Systematiskt kvalitetsarbete

Stadens system för integrerad ledning och styrning (ILS) stödjer nämndens verksamheter att ha ett tydligt fokus på resultat för invånarna.

Arbetet med intern kontroll är en viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med intern kontroll är att säkra en effektiv förvaltning och förhindra allvarliga fel och skador. Den utveckling av internkontrollarbetet som pågått inom förvaltningen under de senaste åren har ökat förutsättningarna för att oönskade händelser som kan hindra nämnden från att uppnå sina mål identifieras, förebyggs och hanteras.

Förvaltningen fortsätter att arbeta med integrering av digitalt kvalitetsledningssystem för socialtjänst och äldreomsorg utifrån Socialstyrelsens bestämmelser (SOSFS 2011:9). Arbetet omfattar även systematisk hantering av synpunkter och klagomål, avvikelser samt lex Sarah och lex Maria-rapportering. Vidare analyserar förvaltningen resultaten från inspektioner, brukarundersökningar, verksamhetsuppföljningar, synpunkter och klagomål samt avvikelser. Andra viktiga underlag i analysarbetet är verksamhetens olika metoder som stödjer kvalitetsarbetet som olika bedömnings- och utredningsinstrument, självvärderingsmetoder, intervjuer, observationer, granskningar och reflektion kring olika arbetsprocesser.

Förvaltningen deltar i stadens gemensamma aktiviteter för att sprida lärande exempel och metoder inom olika verksamheter, exempelvis genom utvecklingsdialoger och genom att uppmana verksamheter att delta i stadens kvalitetsutmärkelse. Inom ramen för chefsforum har förvaltningen en utvecklad form för lärande och dialog kring kvalitetsutveckling.

Arbetet med Stockholms stads kvalitetsprogram - Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering

I enlighet med *Stockholms stads kvalitetsprogram* arbetar förvaltningen för att Skarpnäcks

invånare ska få en effektiv och god service. Alla verksamheter ska utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete, vilket ska ligga till grund för verksamhetsplanering och förändringsarbete. Medarbetarna uppmuntras till att vara aktiva och innovativa för att utveckla verksamheten. Detta möjliggörs genom att chefer ger medarbetare utrymme, incitament och verktyg för att omsätta goda idéer till verksamhetsutveckling. För att stärka cheferna i arbetet med att leda processen så genomförs fortsatta kompetenssatsningar kopplat till kvalitetsprogrammet.

Som ett led i att förverkliga stadens kvalitetsprogram har nämndens kärnverksamheter fått i uppdrag att i sina verksamhetsplaner för 2024 beskriva styrkor och utmaningar i kvalitetsarbetet med utgångspunkt i kvalitetsprogrammet. Enheterna ska utgå från ett eller flera av de gemensamma förhållningssätten i programmet: stockholmarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande, öppenhet. I beskrivningen ska enheterna i första hand fokusera på kärnverksamheten, och gärna utgå från brukarundersökningar, synpunkter och klagomål samt internkontroll.

Hantering av synpunkter och klagomål

Stadsdelsförvaltningen värdesätter synpunkter och klagomål från invånare, omsorgstagare, anhöriga och medarbetare. Synpunkter och klagomål kan innefatta både beröm, klagomål, idéer eller förbättringsförslag.

En förvaltningsövergripande rutin för utredning av synpunkter och klagomål samt avvikelser finns för verksamheter som arbetar enligt socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Varje verksamhet ska även ha en lokal rutin för hantering av synpunkter och klagomål som ska vara väl känd av samtliga medarbetare. Arbetet med synpunkter och klagomål är en del av verksamheternas systematiska förbättringsarbete för att förebygga fel och brister och säkerställa god kvalitet. Inkomna synpunkter och klagomål diarieförs för att sedan utredas, analyseras, åtgärdas, återkopplas och följas upp. Förvaltningens förskolor tar emot och utreder synpunkter och klagomål i enlighet med den förvaltningsövergripande rutinen.

När en felanmälan eller synpunkt anmäls i stadens tyck-till-app fördelas den till rätt instans inom staden utifrån vilken position eller adress som angetts vid rapportering. De klagomål som tillhör stadsdelsförvaltningen hamnar antingen direkt hos entreprenör eller inkommer till drift-/synpunktsportalen, där förvaltningen besvarar eller skickar dessa vidare för hantering till entreprenör. Om personen som skickat in synpunkten har begärt återkoppling och lämnat kontaktuppgifter får denne det.

Förvaltningen sammanställer och analyserar samtliga inkomna synpunkter och klagomål årsvis för att identifiera utvecklingsområden.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Stadsdelsdirektör	2023-12-20